

FİKİR

Fikir, Sanat ve Edebiyat..

PERVER

SAYI 41 ARALIK 2022

2

0

2

3

AYSMVLNRW

Ey Türk Gençliđi,

Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet, muhafaza ve müdafaa etmektir. Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin, en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni, bu hazineden, mahrum etmek isteyecek, dahilî ve haricî, bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şerâitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerâit, çok nâmüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın, bütün kaleleri zaptedilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şerâitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dahilinde, iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler.

Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakru-zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerâit içinde dahi, vazifen; Türk İstiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır!

Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asîl kanda, mevcuttur!

K. Atatürk

2017 senesinde başlattığımız "Geleceğimiz Kitapta" adlı köy okullarına kütüphane kurma projemizi 2 yıldır sürdürürken ülkemizdeki genç yazarların ülkesine seslenmesi için 2019 Ağustos ayı itibariyle Fikirperver Dergi olarak karşınızdayız. Amacımız gençlerin hislerini bu dergi vasıtasıyla yazıya dökmesidir. Keyifli okumalar dileriz.

Yazarlarımız

Asya Alin Arslan
Beyda Topan
Buse Çiğil
Demet Antepüzümü
Firdevs İzgören
Hatice Çemrek Güler/HİÇ
Hatice Çevik Erdal
İsmail İğdeli
Mehmet Ali Keskinliç
Muhammet Mustafa Elçuk
Muteber KADIOĞLU
Serpil UYSAL
Talip Çevik
Tuğba Bademci
Yusuf Bîlal BAYRAKTAR
Fikirperver Ekibi

Sizden Gelenler

Büşra AYRANCIOĞLU
Murat YAVUZYILMAZ

Editörlerimiz

Merve KAKICI
Meryem ÇAYCI
Özgür AKTAŞ

Kapak İllustrasyon

Ayşe MAVİLİ NARİN

Sıla Naz KALENDER

Tasarım

Sıla ERGÜN
Yaren GÜZELKARALAR

Sesli Dergi

Sılanaz KALENDER

Web Tasarım

Emre KIDIR

İletişim

Büşra AYRANCIOĞLU

41 .sayı

Aralık/2022

fikirperverdergi.com

▶ Fikirperver Dergi

📷 🐦 fikirperverdergi

fikirperverdergi@gmail.com

Geleceğimiz Kitapta

Kasım 2017' de üniversite öğrencileri tarafından köy okullarına kütüphane projesi bugün itibariyle ulaşmıştır. İncelemek için sosyal medya hesaplarını ziyaret edebilirsiniz.

▶ Geleceğimiz Kitapta

📷 🐦 @gelecegimizkitapta

MINDFUL BİR YIL HEDİYE

Mindfulness; en kısa tanımıyla şimdiki anın farkındalığı diye biliniyor. Olanı olduğu hâliyle yargılamadan kabul etmek, olanla yargısız bir alanda kalabilme yetisi kazanmak. Ne kadar uzak bir kavram gibi görünüyor değil mi günümüzün insanına? Her anı planlarla, hedeflerle sarmalanmış günümüz dünyasının sanki çok çok ötesinde. Her senenin sonunda çentik atılan, gerçekleştiğinde yeşile dönen, gerçekleşmediğinde de buruk bir hüznle kırmızıya dönen çentikli listeler... Yeni bir yılın en başında da ajandalarca yüklenen yeni hedefler, planlar listesi... İnsanoğlunun hep bir bir yere yetme ve yetişme kaygısı. Mindfulness tam da bu kaygıların ortasında durmayı, olanla yargısızca kalabilmeyi öğütlüyor. Tüm her şeyin içinde ve dışında önce kendimizi şu anda tutabilmeyi, şefkati önce nezaketle kendimize, sonra da tüm dünyaya aynı nezaketle sunabilmeyi sağlıyor. Kendi içimize bakmayı, olanı olduğu hâliyle, değiştirmeye çalışmadan, yargılamadan kabul etmeyi, olan her neyse olumlu ya da olumsuz, iyi ya da kötü, hepsine aynı nezaketle ve şefkatle yaklaşmayı sağlıyor. Bize öğretilenlerin tümünün ötesinde bir alana çekiyor ruhumuzu. Kaybolan ruhumuzun belki de kaybettiğimiz anahtarını buldurup tekrar bizi, bize açıyor.

Çünkü modern çağın hedef, amaç, plan üçgeninde insan önce ruhunu, sonra şefkatini, sonra da nezaketini kaybediyor. Hoyrat bir koşturma içinde hep daha fazlasına ulaşmak için kaybettiğimiz ruhumuzun, şefkatimizin ve nezaketimizin karşılığında maddi ve sanal araçlarla kendimizi buldurmaya çalışıyor. Görünür olma çabasında yeni imajlarla, sahte profillerle ve uydurma hikâyelerimizle modern bir zaman masalında yeni bir oyun kahramanı hâline bürünüyoruz. Kendimizi hikâyemizden en uzağa atıyoruz ki bir tanıdık ruh çıkmasın, buldurmasın bizi bize diye. Çünkü bulunursak kırılğanlığımız, nezaketimiz ve şefkatimiz ortaya saçılır diye korkuyoruz. Bunları istemiyoruz yeni kimliğimizin içinde. Çünkü bunlarla çok da güçlü olamıyoruz modern çağ insanı arasında, içimizin her can kırığı bizi daha da savunmasız bırakıyor gibi hissediyoruz. Oysa kırılğanlıklarımız kadar, incinebilirliğimiz kadar biz oluyoruz ve de insan...

Gelin bu yıl tüm bu kargaşanın tam ortasında bir yerde durmayı deneyelim. Durmayı sahiden de “durmayı” deneyelim. Bir çiçeğin tam açarken çıkardığı can kırılmasının tam ortasında duralım. Çünkü kırılmadan çiçek açmayacak o dalın, son yaprağını döken o ağacın tam dibinde duralım. Rüzgârın en tiz ve en hoyrat sesinde ve bulutun nazenin kımıldanışında duralım. Bir kahvenin sanki ilk kez içiyormuş gibi damağımızda bıraktığı tadının içinde duralım. Kendimize şefkatin içinde duralım bu kez! Sahi neydi şefkat? Başkasına çok kez sunduğumuz ama kendimize bir an durup sunamadığımız miadını doldurmuş eski bir kelime mi? Ben, içinde huzurla olduğum her anı, yanında huzur bulduğum her kişiyi, olmaktan huzur duyduğum her yeri, damağımda bambaşka yer eden her tadı, içinde kalbimin özgürce attığı her deneyimi kendime şefkat olarak kodluyorum. Çünkü şefkati huzurda olmak ile tanımlıyorum.

Peki en olumsuzun içinde huzurda olmak mümkün mü? Şefkatle kabul edince her şeyi tüm olanların içinde, en zor anda; olanın içine “Bu da geçer ya hu! “huzurunu ekleyince, dayanılır hâle geliyor. Zira kendine şefkat geliştirmeyen kimseye de sunamıyor şefkatini. Çünkü kendimizde olmayanı nasıl sunabiliriz dünyaya?

Gelin bu yıl yeni yılda hedefleri, planları değiştirip, tersinden bakalım dünyaya. Dünyanın ilk var olduğu günün sessizliğinde ilk açan çiçeğin güzelliğinde, kanat çırpın ilk kuşun şaşkınlığında, fark edelim dünyayı yepyeni gözlerle. Yollara tekrar bakalım, çocukların sesini yeniden duyalım, o en sevdiğimiz şarkıyı ilk kez dinliyormuş gibi dinleyelim. Yağmurda bir kez daha ıslanalım. Güneşten kaçmadan ruhumuzu da ısıtalım. Bu yıl mindful bir yıl hediye edelim önce kendimize sonra da caanım dünyamıza.

Hedeflerimizin içine bu yıl, kaç gün doğumu ve kaç gün batımı ekleyeceğimizi, kaç yağmurda ıslanacağımızı, kaç çiçek koklayacağımızı, kaç kez kendimizi olduğumuz gibi kabul edeceğimizi, kaç kez kendimizi tam eleştirirken dilimizi ısıracacağımızı, kaç kez bu kez yeterli demeyi, kaç kez yargıların içinden geçerken geri dönmeyi kaç kez gözyaşımıza eşlik edebilmeyi, kaç kez kahkaha attığımızı saymayı, kaç zorluğun içinde zor olsa da kabulle kalabilmeyi, kaç kez kendimizi ve dünyayı tam da olduğu gibi kabul edebildiğimizi, kaç kez her şeyin tam zamanında olduğunu, olanın olacakların içinde en iyisi olduğunu kalpten bilebilmeyi ekleyelim.

Bu yıl değişen hedeflerin içinde kendimiz olabilmeyi ekleyelim. Ajandamızın içine en çok ruhumuzu şefkatle ve nezaketle sarmalamayı ekleyelim. Gelin bu kez dünyamızı kendimiz için değiştirelim. Zira dünyayı değiştirmeye çalışmadan ilk değişimi kendimizde yapalım ve görelim kendimizde değişenin dünyadaki etkisini! Çünkü kendimiz değişmeyince değişmeyecek o dünya. Zira dünya aynı; kimine cennet kimine cehennem, kimine ödöl kimine zulüm, kimine umut kimine hüsrân... Dünya aynı dünya, sen nasılsan öyle dünya.

Hatice ÇEMREK GÜLER (HIÇ)

Ellerim ceplerimde yürüdüm sahil boyu,
Seni, ardından kayalıkların kimsesizliğini yürüdüm,
Denizin ellerini gördüm bana doğru uzanan,
Küçük avuçlarında birikmiş yosun parçalarını fırlattı üzerime,
Solgun yüzün şimdi bir ceset gibi sindi tenime,
Kuş cenazesi gördük seninle, bir sineğin ölümüne ağladık,
Tenimdeki morlukları saydın,
Ardından şiirlerden tortular bulduk seninle,
Bir kül yığımına üfler gibi usulca üfledin bana,
Ben dağıldım sen bir bir topladın,
Ben isterdim ki dev bir ayna olup buz gibi dağılayım karşında,
Kanatayım parmaklarını keseyim, bileklerini...
Bir bütün olamamanın çaresizliğine ağlayalım.
Güzel bir ölüm düşünemiyorum seninle,
Huzurlu bir uykunun sonunda sana veda ettiğimi bilmiyor bu
acılı yürek,
Hep paramparça olurken görüyorum kendimi,
Çürürken görüyorum acının yer yer kuşattığı bedenimi,
Ülkem yok benim, gittikçe kayboluyorum,
Sen yoksun alnımın ortasında kocaman bir çivi,
Sürekli birileri oradaki güzel anları söküp kaldırıyor,
Sen yoksun, ruhum yok.
Kim bilir hangi ana takılıp kaldı...

SEN YOKSUN RUHUM YOK

Buse ÇİĞİL

YENİ YIL KARARLARI

Her yıl yılbaşında rutindir karar almak, ocak ayında da uygulamamak. Yalnız benim gibiyseniz kurallarına sıkı sıkıya bağlı, aldığınız kararı uygulamama gibi bir lüksünüz yoktur. Kural kuraldır ve alındıysa uygulanır. 2022 benim için aldığım kararları uygulama yılı oldu, önceki yıllar sadece dilek dilemişim. Her yıl kararlarımı alırken yeni yıldan ne bekliyorum diye sorardım, bir sürü şey isterdim, aşk, para, kariyer... Sanki gelen yeni yılın sihirli değneği var da bize istediklerimizi veriyor. Geçen yıl psikoloğumla beraber yeni yıldan ne bekliyorum değil de yeni yıl için hangi kararları alabilirim şeklinde bir liste oluşturdum. Mesela her gün 10.000 adım atmak, zayıflamak, her gün kitap okumadan uyumamak, yeni bir dil öğrenmek şeklinde. "Tuğba, sanki işin azdı gibi kendine iş çıkarmışsın," dediğinizi duyuyor gibiyim. Bu kararlar daha çok iş olsun diye değil, kendimi yenilemek, kendi kendime nefes almak, kararlarını uygulamanın o enfes rahatlama hissini yaşamak için. Çok iyi geldiler bana. Her gün 10.000 adım atmak bana yeni bir hobi kazandırdı, yürüyüş yapmak. Yürüyüş yaparken müzik dinlemek, sahilin kokusunu içine çekmek. Epey ilerledim kararımda. Ortalamam yıllık 3000 adımdan 7500 adımlara çıktı. Eylül'den itibaren boş olduğum zaman dilimi kaynaklı 10.000'leri göremedim ama hızım ve yürüyüşe sevgim bir hayli arttı. Kitap okuma alışkanlığı olan biriydim ama bitiremediğim kitaplar vardı, kararından sonra epey ilerledim. Her gün okuyasam da kitap bitirme sıklığı arttı. Yeni bir dil öğrenme hedefim içinde, lisede öğrendiğim ve uzun yıllar ara verdiğim Almancama döndüm. 300 günlük bir seri yakaladım. Daha konuşma seviyesine gelemesem de yazılanları anlıyorum, benim için iyi bir başlangıç. Ayrıca insan ilişkilerimde uyguladığım birçok karar da vardı. İnsanlara hayır diyebilmek, kendini istemediğim duygulardan korumak, ileride olacak bir şeyin stresini bugünden yaşamamak. Bu kararlar da doğru ve yerinde kararlardı. Hayatıma ve ruhuma iyi geldiler. Bu kararların birçok yöntemi var, konuşarak almak, yazarak almak, kendine mektup yazmak, dijital notlar almak, ajanda tutmak. Yöntem önemli değil. Önemli olan yeni bir başlangıç yapmak. Önemli olan yeni kararlar almak ve uygulamak.

Dünyayı değiştirirken kendimizden başlamak.

Her yıl iyi dileklerle, dualarla karşılıyoruz ya yeni yılı. Yeni yıl bize iyilik sağlık mutluluk getirsin, diyoruz. Aslında yeni yıl bize sağlıklı kalmamız için çabada bulunabileceğimiz 365 gün getiriyor. İyilik istiyoruz ya, aslında yeni yıl bize karşılıksız iyilik yapabileceğimiz 365 gün getiriyor. Mutluluk istiyoruz ya, aslında yeni yıl bize ufak şeylerden mutlu olabileceğimiz 365 gün getiriyor. Yeni yılın maalesef bir sihirli değneği yok ki bize istediğimiz her şeyi versin, yeni yıl onun yerine kendi imkânlarıyla hazırlanmış karınca kararınca 365 güncük hediye ediyor bize ve diyor ki nasıl istersen ona göre kullan. 2023 gelmek üzere. O zaman yeni kararlar alma zamanı. Sizi bekleyen 365 gün için siz neler hedeflediniz? Ne gibi kararlar aldınız? Yeni yılın size şans, mutluluk ve sağlık için huzurlu 365 gün getirmesi dileğiyle...

Tuğba BADEMÇİ

ANNEME

Canım anneciğim benim. Seni Çok Seviyorum. Neden hep dalıp dalıp gidiyorsun? Neden bana hep üzgün üzgün bakıyorsun? Neden hep aynı soruları tekrarlıyorsun? Neden kendini suçlamaktan vazgeçmiyorsun? Neden hep kırgınlık duyuyorsun? Hâlbuki ben meleklerle, "Beni dünyaya gönderirseniz ben orada ne yaparım?" diye sorduğumda, "Korkma" dediler, "Orada senin annen olacak, biz senin için en iyisini seçtik, sana o bizden daha iyi bakacaktır, sana birçok şeyi o öğretecektir ama unutma ki senin de ona öğreteceğin birçok şey var, o sana öğretecek sen ona öğreteceksin" dediler.

Hadi anneciğim başlayalım çalışmaya, öncelikle ben sana ceza olarak değil ödül olarak gönderildim.

Ben senin ödülünüm bunun farkına varmalısın ve anneciğim bu ödülde suçlu aramana gerek yok bir an önce nedenler üzerinde durmaktan vazgeçip sonuçlar üzerinde yoğunlaşmaya başlamalısın.

Benden utanma, insanların bakışlarına aldıрма, beni gittiğin her yere götür, eğer kendi kendime yeterli hâle gelmemi istiyorsan sakın anlamadığımı düşünme beni konsere, tiyatroya, sinemaya götür anneciğim. Eğer bunları yapacak durumum yoksa sen bana şarkı söyle, hayatını anlat, fıkra öğren, karşımda sen oyna ben seni izleyeyim. Ama yeter ki beni yok saydırma bu topluma. Belli mi olur? Bakarsın sen ve ben belki de toplumun bakış açısını değiştiririz, ha ne dersin anneciğim? Sen beni kabullenirsen işim daha kolay olur. Kendimi aileden, bu toplumdaki biri olduğumu hissedirim o zaman.

Hadi kalk anneciğim, şimdi bana ne öğretebilirsin onu düşünelim.

Sana verilen görevin çok zor olduğunu biliyorum ama unutma yalnız değiliz çok yavaşta olsa ben öğreniyorum, geliyorum, büyüyorum. Duygularımı ve seni ne çok sevdiğimi anlıyorsun değil mi anneciğim?

Sana bakışlarımdan, ses tonumdan, yanında huzurlu durmamdan anlıyorsun değil mi anneciğim? Ben bir tek seninle mutluyum anneciğim. Ama sen bana her zaman mutlu olmayı da öğreteceksin değil mi anneciğim?

Ne demişti melekler "Senin annen var korkma o seni korur ve sana her şeyi öğretir, Tanrı senin için en iyisini seçti" sen varken anneciğim hiç korkmuyorum biliyor musun?

Etrafımızdaki yakınlarımızın bizi yalnız bıraktıklarını düşünerek onlara kızma anneciğim. Çünkü onlar senin kadar güçlü değiller ve nasıl yardımcı olabileceklerini bilmiyorlar. Bazen onların yardım çabaları seni üzebiliyor. Hiç üzülme anneciğim herkes seni anlamaya çalışıyor ama bunu sana göstermeyi bilemiyorlar. Bilmelisin ki senin içindeki renkleri ve ışığı kaybetmeni istemiyorum. Renklerin uyumu olduğu gibi hayatın da uyumunun olduğunu fark et, hisset ve uygula...

Hayatta farklı bakış açıları olduğunu ve neyi nasıl görmek istersek öyle göründüğünü bilmelisin. Hayata gülümseme imkânı sunabilirsek hayatta bize gülümser.

UNUTMA! SEN BENİM KAHRAMANIMSIN!

Hatice ÇEVİK
ERDAL

YENİ YIL NASIL GELDİ ?

Ne bulmayı umuyorsun yeni yıldan?

Zaten bildiğin şeyler mi gelecek? Planlamış mıydın her şeyi? Planlıyor musun? Planlayacak mısın?

Yoksa ne çıkarsa bahtıma mı? Soruların bile aynı mı?

Yeni yıl yeni yıl yeni yıl yeni yıl, Bizlere kutlu olsun.

Yeni yıl yeni yıl yeni yıl yeni yıl, Sizlere mutlu olsun.

Eski yıl sona erdi, Yepyeni bir yıl geldi,

Bu yıl olsun mutlu bir yıl
Bu yıl olsun hey hey...

dayıları... Pastasını, böreğini, yapıp gelmekten ziyade; oyun ruhunu kapan koşarak gelecekti. Tombala, kulaktan kulağa, haydi anlat bakalım oynayacaklardı. Elektrik kesilse bile gaz lambası yakar gölge oyunları veya sessiz sinema oynar, eğlenmenin bir yolunu mutlaka bulurlardı. Belki de Behiç Ak'ın Gökdelen Giren Bulut kitabını okurdu yine dedesi, gökyüzündeki bulutları küçükken ve şimdi de nelere benzettiklerini konuşurdu yine aile büyükleri. Hele bir de gecenin ilerleyen zamanlarında sesinin nasıl olduğunun hiçbir önemi olmadan sadece birlik ve beraberlik ruhunu besleyen bir ruh birliği içerisinde şarkılar, türküler söyleyeceklerdi yine.

Allaaah! O biçim...

Herkes kendi yaşına gelene kadar yaşanmış ve yaşamakta olan bu rutini tanıyordu. Bunlar mutlaka olurdu. O evde yeni yıl kutlamak demek herkesin bir araya gelmesi için vesile olan bir gün demektir. Herkesin içindeki çocuğun capcanlı olarak kalbini ortaya koyduğu, oyun oynaması için bir araya gelinen gün demektir. Ya da içindeki çocuk durgunlaştıysa akıntıyla beraber yolunu kaybettiyse (Bakınız Fikirperver Dergi 40. sayı/ sayfa 6,7,8,9) fabrika ayarlarına dönmesinin şart olduğunun farkedileceği gün demektir. Yeni yıl demek, rutinin tamamlanması demektir. Yeni rutinelere yelken açmak demektir. Birlikte yeniden var oluyordular.

Şarkısını mırıldanan annelerini, babalarını duyarak başladılar güne; çok sayıda kardeşlerdi, kuzenlerdi, kalabalıklardı... İnsan zenginidiler. Değerleri vardı onların. Mesela asla ekmeğe atmazlardı yere/çöpe. Türk Bayrağını yere düşürmezlerdi. Emaneti korumak kendilerini/kendilerine ait eşyalarını korumaktan daha öncelikliydi. Her milli bayramda bayraklarını mutlaka asarlardı.

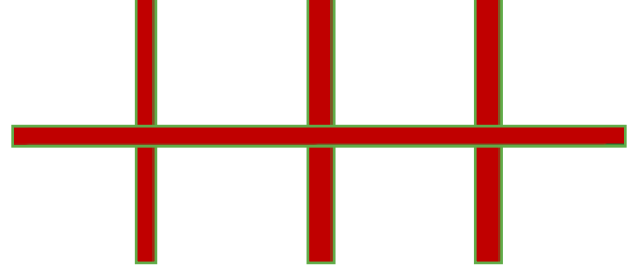
Hele birde bir kuzenleri lisede okuduğu dönemlerde her yaz ayında turistik bir şehirde çalışmaya giderdi ve orada gördükleri karşısında dehşete düşmüştü. Dokunulmamış, açık büfe yemeklerinin, yeşilliklerinin hunharca, tencere tencere çöpe döküldüğünü görmüştü. Ailesine, mahallesine bu gördüklerini bir bir anlattı. O ailede çocuk dinlenirdi, çocuk yeni doğan güneşti. Özellikle yeni yılda 31 Aralık'ı 1 Ocak'a bağlayan gecede hiçbir şey çöpe atılmayacaktı. Fazla fazla yemekler yapılmayacaktı, yapılmamalıydı. Yapılırsa da paylaşılmalıydı. O oteller için birşey yapabilir miydi, şimdilik bilmiyordu. Ama kendinde, ailesinde ve mahallesinde bir çok şeyi değiştirebilirdi. Değiştirdi de.

Neneleri, dedeleri, teyzeleri, halaları, amcaları,

Şarkıyla uyandırmıştı onları anneleri ve babaları. Coştu çocuklar... Günün popüler şarkılarını açtılar sırayla. Yeni yıl gelenekleri açmıştı sevginin kapılarını cömertçe.

Eğlendiler, mutluydular çocuklar coşkuyla. Zaten bu dünyadaki en gerçeklerden değil miydi çocuklar? Bakışları, seslenişleri, serzenişleri, istekleri, sarılışları, bilişleri, bilişleri, bilişleri! En gerçek, açık seçik... Dokunulmamışsa fabrika ayarlarına, en gerçek değiller miydi? Tüm bu gerçekliklerin içerisinde ailecek mutlu mutlu yeni yıl hazırlıklarını yaptılar. Herkes! Büyükanne ve büyükbaba hayatta ve onların evinde yaşıyor olduğu için ve herkesin büyüdüğü ev o ev olduğu için, o ev biz koktuğu için, onların evinde toplanacaktı tüm ahalî. Toplandıkları zaman herkes aynı sofrada oturur, gülüşür dertleşir, hal hatır sorar insan insana sohbet ederlerdi. HERKES BİR İNSAN OLARAK VARDI. Yüzünün, saçının özellikleriyle değil. Herkes orada ruhuyla ve varlığıyla vardı. Herkes kendi sandalyesindeki boşluğu dolduruyordu. Hiç kimse kimsenin sandalyesini dolduramazdı.

Her şey ne güzeldi, ne kadar zenginlerdi. Büyükanne ve büyükbabaları hâlâ hayattaydı. Onlar öldükten sonra da bu zenginlikleri devam edecekti. Çünkü herkes özel günlerde bir araya geldiğinde büyüklerin dolu dolu yaşanmışlıklar-

la dolu anılarını anlatmalarıyla hayat yolculuklarını çocuklara miras bırakacak, ruhlarını; ruhun gıdasına doyuracaktı. Onlar her sene adresleri belli, yerleri yönleri belli bir rutin ile yaşamaya devam edeceklerdi. Yolları farklı yollara evrilse de fiziksel olarak bir araya gelemeseler de biliyorlardı, onların sandalyeleri hep oradaydı.

Aynı mahallede farklı bir evde ise yine oldukça kalabalık bir aile vardı. O ailede herkes birbirinin yaptığını, önemli veya önemsiz her şeyi bir başka akrabasından duyuyor ve birbirleri ile bağlantı kurmayı bilmiyordu. Bilmediklerini bile bilmiyorlardı. Bilişte var olmamışlardı, "Ne dedi, niye dedi. sen ne dedin, sen bu sözün altında mı kalacaksın?" larla var olmuşlardı. Sorular hep dışarıdan, bir başkasından geliyordu.

Bilerek ve isteyerek haberleri olan şeyler hakkında sadece kötülük yaptıklarını düşünüyorlardı. Herkes kendisinin dışında herkesin art niyetli olduğunu, herkes kendinden başka herkesin cahil olduğunu düşünüyordu o ailede.

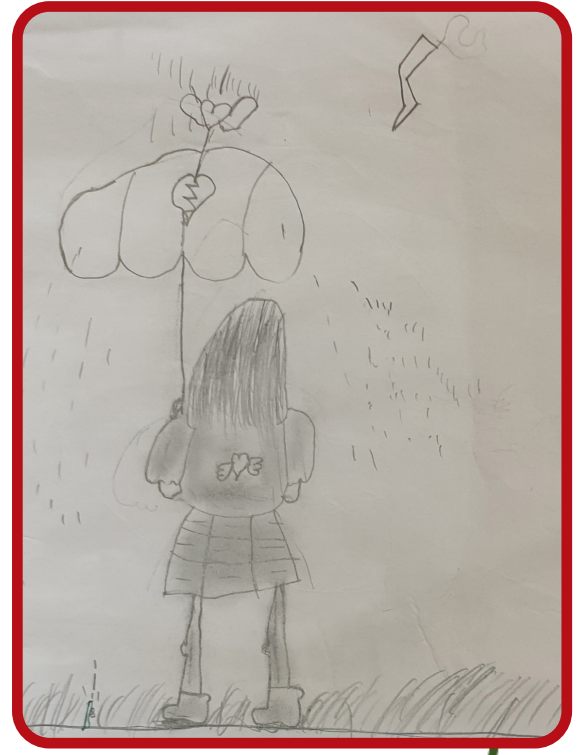
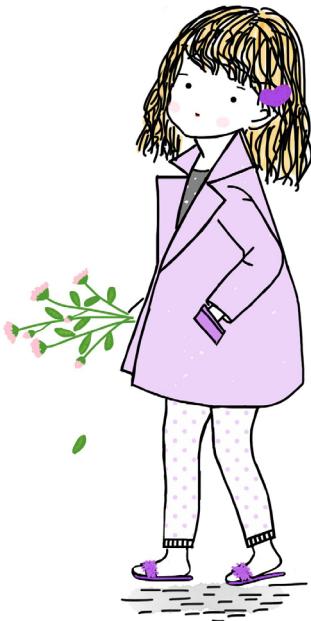
Bak gördün mü ben hastalandım beni aramadı, o hastalansın ben de onu aramayacağım, gibi serze-

nişleri... Kızdıkları kişinin kendine kızıldığından habersiz kızarlardı. O öfke önce kendilerini yer bitirirdi. Ve kızdıkları kişinin bu kızma davranışından haberi olmalıydı elbette bu yük tek başına taşınır mıydı? Haberi olunca da kızılan kişi, kendine kızana kendilerinin de kızdığı yeni bir iletişim modeli yaratacaklardı. Meşguliyetleri önemliydi. Onlara göre elbette önemliydi. Bu onların iletişim modeli olmuştu. Ailelerdi onlar. Bir araya geldiklerinde içlerindeki çocuğun uykuda olduğunun, utanca öfkeye boğulmuş olduğunu gören ve bununla ilgili ne yapacağını bilmeyen, yapmayı en iyi bildikleri şey ise bu öfkeyi besleyen bir aileye dönüşmüş olmalarıydı.

Yeni yıl demek herkesin hangi kıyafeti nereden aldığını, tatilde kaç yıldızlı otele gittiğini, açık büfe kahvaltıda domateslerin kabuklarını soyduğu için garsonu nasıl rezil ettiğini anlatmak için bir paylaşım günüydü. Ve sadece kendi ihtiyaçlarına odaklı yaşayan bir aileydiler.

Aile miydiler?

Anne ve baba sevinçle yaşı altı, en fazla yedi civarında olan kızına “Benim kiraz dudaklı, elma yanaklı, pasparlak tenli kızım” diye sevmeye devam etti büyüdüğü süre boyunca. Bak sana baba nasıl bir elbise (tütü) almış, dedi annesi. Babası ordan dudaklarını büzerek “Hadi kalk babacım, kalk giyin de görelim prensesimizi.” Annesi de aynı şekilde dudaklarını büzerek “Hadi kalk annecim, kalk giyin de görelim prensesimizi,” dediler ağız birliği ile. Yeni yılda herkes sana bakacak. Herkes seni çok beğenecek. Sakın kıyafetinin şurasını şöyle yapma, böyle yapma, diyerek böyle yapmazın nasıl empoze edilmesi gerektiğini kızlarına bir bir

'Yağmurun altında ıslanırken size şemsiye tutan bir sevgi olmasını veya sizin ona yağmurda ıslanırken bir sevgi olduğunuz yada yağmuru tehdit görmeyip yağmurun altında beraber ıslandığınızı bir sevgi deneyimlediniz mi? Eser(Miraç Baykal)

anlattılar; “Sakın yemek yerken çocukların/kuzenlerinin yanında oturma üstünü kirletirler” dediler çocuklarına. Çocuklarının bu cümle ile kıyafetin temizliği ilişkinin temizliğinden daha önemlidir mesajını öğrendiğini bilmiyorlardı bile. Kız hayatı boyunca her şeyin kendi etrafında döndüğünü zannedecek, her güzellikle ve en güzel olmakla ilgili olan oluşumun bağlantısını hep kendisiyle kuracaktı. Kendisi bir sebep ve diğer şeyler sonuçtu/olacaktı ya da tam tersi. Annesi babası bile en güzel en harikanın kendisi olduğunu söylüyordu nasılsa. Annesinden babasından daha iyi kim bilebilirdi ki?

AHAHAA! Dünyayı nasıl da kendisi yaratmıştı, nasıl da özeldi!

Gelin olduğun zaman da bunun gibi giyineceksin, dedi babası. Çocuk için hiçbir anlam ifade etmeyen sözlerin kelime haznesine işlenişinin ilk adımlarıydı bunlar. Küçük kız yeni yılda giyineceği elbisenin ve dışarıdan görünen güzelliğinin

büyüsüne kapılıp sadece başkalarının onun bedeni ile ilgili yorumlarının önemini dinlemeye başladı. Her özel günün gözbebeği olmalıydı. Güzelliği ile dursa sadece yeterdi ki. Çünkü kendi varlığı sadece bedeniyle ve kıyafetlerinin temizliği ile Ha bir de nereden alındığıyla ilişkiliydi. Kızlar şöyle yapardı böyle yapardı. Net. Tartışmasız. Değişmez öngörüler... Esnekliğin kazanımının farklı kültürlerde olağan ve sıradan olan önemini; kendisinde var olmayan ve yıllar sonra kazanılmasının önemini, yaşitlarının farklılıklarından görerek, farklı kültürleri tanıyarak, eğitim yolunda yürüyerek bakış açısını genişleterek öğrenecekti. Belki de öğrenemeyecekti, gelin olup gidecekti. Ve hep böyle devam edecekti. Annesi ve babası çocuklarının bunları hissedebileceğini bilmiyordu ki.

Her şey iyi niyetle başlamamış mıydı? Küçük kız içindeki küçük kız tıptışlamaya başlayarak uykuya dalmasının dışarıdan kuvvetli ve güvenilir hatta en güvenilir ellerin el birliği ile desteklemesiyle uyutmayı öğrendi. Sekiz, dokuz, on, on bir, on sekiz, yirmi bir... Yaşları, içindeki uyuyan kız ile dışındaki uyutan çocukların/yetişkinlerin savaş hâlinde olduğu yıllar yaşayacaktı. Kendini güzel diye atfedilen, toplumsal onayı sadece güzel adı konulan görünümü ile almanın önemini öğrenecekti. Peki ya alamazsa, alamazsa ne yapacaktı? İçindeki "Ne için geldin bu dünyaya, senin görevin ne?" sorusunun cevabını bulacak mıydı? Yeni yılın göz bebeği oldu mu sizce?

Bir başka mahallede dünyaya gelen bir bebek daha vardı. Cinsiyet önemliydi, o bir oğlandı. O ailede doğduğu andan itibaren erkek(!) idi. Bir erkek çocuğu doğduğu an doğum günü onun yeni yılı olacaktı. Her yıl o gün. Anlamalı. Nasıl anlam yüklersen o kadar anlamlı olurdu. Öğreniyordu büyürken erkek olduğunu. Erkek olmak demek?!

Büyüdüğünde "Sen erkeksin" ile başlayan cümleler duyacaktı. Çünkü bu böyleydi. Çünkü böyle şey mi olurdu? Her şeyin bir kuralı vardı! Ağlıyordu avaz avaz erkek, "Utanmaz!" Böyle diyordu ailesi, annesi, babası en güvendikleri. O erkekti erkekler ağlamazdı, kızlar ağlardı. Unutmasındı! Duyguları belli etmek yook/belli etmek yook! Yeni yılda öyle ortada oynayamazdı. Oturacaktı ağır ağır. Sesini biraz kalınlaştırmalıydı.

Bir yerlere gittiğinde öğrenecekti. Kızlar öncelikliydi. Bekleyecekti. Hele bir öğretmenleri vardı. Kızlar bir erkeği şikayet etti miydi, daha bittiydi.

'Resme farklı ruh haliyle baktığınızda, dilediğiniz gibi özgür yorumlama hissiyatınızla yorumladığınız bir hediye almayı/vermeyi ve bunları yaparken verenin/alanın gözlerindeki ışıltıyı, kalbindeki heyecanı görmeyi deneyimlediniz mi? (Yeni yılda ve veya farklı özel günlerde)
Eser: Miraç Baykal

Erkek erkekti, kızlar onu şikayet ettiği an suçlu-
du. Kesin bir şey yapmıştı.

Erkekler nasıl davranır ile ilgili bir kitap çıkarsa-
lardı keşke. Çocuk aklında tutamıyordu. Erkekler
nasıl davranır? Ya hep annesine/babasına soracak-
tı ya da yazacaktı. Ne bileyim! Çok zordu. Kolay
bir yol buldu. Herşeye sinirlenmek. Evet bu muh-
teşemdi. Kimse de yadırgamıyordu onu. Sanki bir
oğlan olarak erkek olmak, sinirlenmekti. Herkes
kendisinden korkunca, erkek olmak bu demekti
sanrıca!

Bir keresinde okuma yazmayı öğrendiği zaman-
larda mağazaların tabelalarını okuyordu ve heye-
canla heceleyerek okudu mağazanın tabelasında
şöyle yazıyordu:

Anneler her şeyin en iyisini bilir!

İçten içe öfkeleni bu dünyada ben erkeksem ve
baba olacaksam neden her şeyin en iyisini anneler
bilirdi? O baba olacaktı ve şimdiden hiçbir şey
bilmeyen olacağını öğrenmek öfkelenmekti. Ve
erkekti öfkelenebilirdi. Bu özgürlük müydü?

Susmak, biçilmiş role bürünmek, karakter miydi?

İçinde birşeyler konuşuyordu, onunla tanışacak
mıydı? Yoksa bu 'İnsan' paydasında yetişmemiş

cinsiyet ayrımında onlara biçilen rollerle ayrılmış

kendi kendileriyle tanışmamış, tanışmamış iki

insan tanışıp birbirlerinin enkazı mı olacaktı?

Büyüyünce bu kadar öfke duydukları cinsiyetler

birbirine nasıl barışacaktı?

Kim koymuştu ki bu kuralları?

Kızlara kızgın erkek ile erkeklere kızgın kız. Sor-
guladı kız dedi ki "Keşke erkek doğsaydım. Ben

erkek doğsaydım bana 'Sen kızsın, bunları yap-
mazsın' demezlerdi."

Sorguladı erkek dedi ki "Keşke kız doğsaydım. Eğer
kız doğsaydım bana 'Bunları yapamazsın' demezler-
di."

Kız, erkeklerden uzak dur denilerek büyütüldü. Erkek
ise kızlardan... Sonra büyüdüklerinde kendi içlerin-
deki kendileri ile tanışmadan birbirleriyle tanışmaları
nasıl mümkün olabilirdi ki?

Olabilir miydi?
Bu iki insan karşılaştıklarında birbirlerinin içindeki
derin yarayı, daha gözlerine baktıkları anda tanır-
lardı. O yaraları daha iyi deşecek kimi bulabilirlerdi ki?
Onlar için bir şey yapılabilir miydi? Artık çok mu
geçti?

Daniel J. Siegel çevrim içi olarak verdiği bir eğitim-
de şöyle demişti : "33 yaşında bir evlat nasıl ağlıyor.
Bana içini açtı ve 'Babam/ annem öldü. Ama onlara
bana yaşattıklarını söyleyemediğim için çok kızgınım.
Geç mi kaldım bunu çözmek için?' dedi. Annesine
ve babasına kızgınlığı ile yüzleşiyor ve kördüğümü
çözüyordu/ çözüldü de."

Daha ötesi var mıydı? Çözebilirdi, çözerlerdi, çözü-
lürdü elbet.
Belki de birbirlerini olağanüstü bir farkındalıkla
büyütüp güçlendirebileceklerdi. Kim bilir...
Yeni yılı coşkuyla kutladın mı, kutlamadın mı? Sevgi-
nin kudretli gücü ile birlik beraberlikle İNSANLIK
paydasında İnsan olarak sevgiyle sarılmak çocukları-
mızın ihtiyacı. Onlara bu hediyeyi verelim.
Seninle hayatın öğrencisi olarak dünyaya getirdiğim
canım oğlumun ve hayatın öğrencisi olarak dünyaya
getirilen canım öğrencimin hediyesi olan 'yeni yıl
hediyelerinin fotoğrafını paylaşmak istiyorum. Yeni
yılın kutlu olsun.

Belki de birbirlerini olağanüstü bir farkındalıkla
büyütüp güçlendirebileceklerdi. Kim bilir...
Yeni yılı coşkuyla kutladın mı, kutlamadın mı? Sevgi-
nin kudretli gücü ile birlik beraberlikle İNSANLIK
paydasında İnsan olarak sevgiyle sarılmak çocukları-
mızın ihtiyacı. Onlara bu hediyeyi verelim.
Seninle hayatın öğrencisi olarak dünyaya getirdiğim
canım oğlumun ve hayatın öğrencisi olarak dünyaya
getirilen canım öğrencimin hediyesi olan 'yeni yıl
hediyelerinin fotoğrafını paylaşmak istiyorum. Yeni
yılın kutlu olsun.

Seninle hayatın öğrencisi olarak dünyaya getirdiğim
canım oğlumun ve hayatın öğrencisi olarak dünyaya
getirilen canım öğrencimin hediyesi olan 'yeni yıl
hediyelerinin fotoğrafını paylaşmak istiyorum. Yeni
yılın kutlu olsun.

Seninle hayatın öğrencisi olarak dünyaya getirdiğim
canım oğlumun ve hayatın öğrencisi olarak dünyaya
getirilen canım öğrencimin hediyesi olan 'yeni yıl
hediyelerinin fotoğrafını paylaşmak istiyorum. Yeni
yılın kutlu olsun.

Seninle hayatın öğrencisi olarak dünyaya getirdiğim
canım oğlumun ve hayatın öğrencisi olarak dünyaya
getirilen canım öğrencimin hediyesi olan 'yeni yıl
hediyelerinin fotoğrafını paylaşmak istiyorum. Yeni
yılın kutlu olsun.

Seninle hayatın öğrencisi olarak dünyaya getirdiğim
canım oğlumun ve hayatın öğrencisi olarak dünyaya
getirilen canım öğrencimin hediyesi olan 'yeni yıl
hediyelerinin fotoğrafını paylaşmak istiyorum. Yeni
yılın kutlu olsun.

Seninle hayatın öğrencisi olarak dünyaya getirdiğim
canım oğlumun ve hayatın öğrencisi olarak dünyaya
getirilen canım öğrencimin hediyesi olan 'yeni yıl
hediyelerinin fotoğrafını paylaşmak istiyorum. Yeni
yılın kutlu olsun.

Seninle hayatın öğrencisi olarak dünyaya getirdiğim
canım oğlumun ve hayatın öğrencisi olarak dünyaya
getirilen canım öğrencimin hediyesi olan 'yeni yıl
hediyelerinin fotoğrafını paylaşmak istiyorum. Yeni
yılın kutlu olsun.

Demet ANTEPÜZÜMÜ

' Bir kar küresinin içinde
sevdiği bir kalp/can ile
kendisini çizen, 'bunu sizin
için yaptım' diyen minik
bir kalbin heyecanını his-
settiniz mi?

Eser: Elif Ceylan

SIĞINAK

Merhaba gecenin bu vaktinde, pencerenin hemen ardında, ezgisiyle kalbime dokunan güzel kuş. Birbirimizin bu biricik anına, burada şahitlik etmek ne hoş! Senin bir sonraki ötüşünü duyabilmek için sus pus oluyor kalbim, bu hanenin sıcaklığında sükûnetle nefes alıyorum. Şükür. Bu hane, bilirim ki sığınağıdır kitapların. Benim de sığınağım. Zihnim raflarda kayboluyor, arayışlarıma bilgiler kandil oluyor. Her seferinde, sadece birkaç kitap bakarken binlercesini selama durunca, insanın nutku tutuluyor. Nasıl bir denkleme var anlayamıyorum çoğu zaman. Nurlu olsun, diyeceksin, dedi Celal Amca. Sual etmem ben de, hikmetten bilirim. Nimetten. Zihnimdekiler mi beni henüz bilmediğim bir sığınağın bilmediğim rafındaki bir kitaba götürüp susuzluğumu giderir yoksa bilgelerin arif fısıltıları mı kendilerine çağırır? Ben mi kelimeleri ararım, onlar mı benim çevremde döner durur? Aramakla bulunmaz, dedikleri. Ama bulanlar arayanlardandır. Öyle demiş, sırlamışlar. Nasıplisine şifa olmuş, elin yüzün yumuş, yoluna uğurlamışlar.

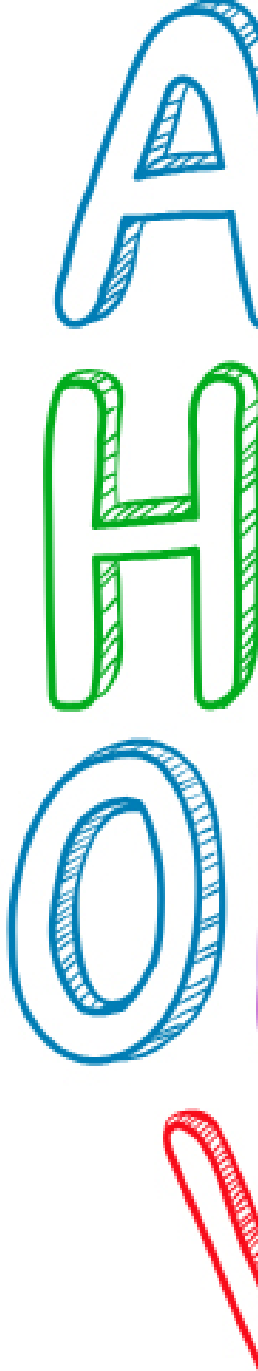
Elim, zihnim ve kalbim hiç boş ayrılmadı bu sığınaklardan. Şehirlerce, okullarca, insanlarca ve yıllarca yarenlik ettiler. Evim bildim hep. Muhabbetle buyur edildim, vefalı gözlerle karşılandım, tevâzu ile ağırlandım, tebessümle uğurlandım. Bir tas çorbasını, bir sıcakık çayını içtiğim de oldu, hikmetiyle de beslendim. Az şey mi! Aza sayılacak nimetler mi? Sessizliğin bereketinde bir çift kelimenin büyüüne kapılmak... Nefes bilip özüksediğin cümlelerden azık yapıp yola devam etmek. Heybendekileri derin derin tefekküre durmak. Nasıl oluyor bilmiyorum, her bir sığınak tanıyor birbirini. Hepsinin künhünde aynı sükût, aynı tevâzu.

Dünya üzerinde iki sığınağım var benim. İki hane. Soru sormazlar, nereden geldiğinle ya da nereye gideceğinle ilgilenmezler. Biri aklımı muhatap alır, diğeri gönlümü, bazen ikisini birden. Dünyanın bitmek bilmez gürültüsü erişemez oraya. Hakikat aranır oralarda, hikmet sevgisi. Evvelden şaşırırdım, şimdi biliyorum, kadimler. Kıymettenler, hayretlerimi içine sırlarım. İçimde hanımeli açar, bahçemde kuş sesleri. Birbirlerini bilirler sığınaklar. Kalbinde kokuları, cebinde soruları, gözlerinde ışıltılarıyla sığınanlar da bundan sebep tanırılar birbirlerini. Selamları, gülen gözleri, ilgileri... Hatırladığımda yüzümde beliren koca tebessümden bilirim kalplerinin nezaketini. Dedim ya şehirlerce, okullarca, insanlarca ve yıllarca.. Seher Hanım olur bazen, bazen Özgür Bey, Fatih Ağabey, Hasan Bey, Bahri Ağabey, bazen Betül, Ayşe.. Daim olsun gönül aynalarının parıltısı.

Bu yazıyı bir halis niyetle tamamlamak istiyorum. “Kelimelerin canı var” derdi canlar canı Memduh Hocam. O can emanetini göğüsleyen güzel bir ruh Şermin Abla. Henüz tanışmadım ama kalbimdeki muhabbet ona Şermin Yaşar dedirtmiyor. Nasipse bir gün, nefeslendiğim tüm sığınakların, cevherime sinmiş tüm kelimelerimin hatırına sımsıkı sarılacağım. Bir sığınak inşa etti, latif bir emek, Kelime Müzesi.

Bereketi daim olsun, nurlu olsun.

Serpil UYSAL

YENİ ESKEİYİ İÇİNDE BARINDIRIR BAZEN SAKLAR, ÖRTÜ GİBİDİR.

Yeni olan her şey güzeldir. Yeni yıl, yeni eşya, yeni iş, yeni ev, yeni olan her şey. Her yeni bir başlangıç heyecanı, umudu ve motivasyonu, bazen de küçük bir kaygıyı içinde taşır. Yeni olan geride kalanları da içinde barındırır. Her yeninin bir de eskisi vardır. Bir önceki vardır. İşte o öncekiler, eskiler yenilere temel teşkil eder. Rahmetli babam “E skisi olmayanın yenisi olmaz” atasözünü çok kullanırdı. Mekânı cennet olsun.

Yani ne olursa olsun her yeni içinde bir heyecan, umut barındırır. Belki biraz da tanımadığımız için stres. Ama en çok hoşluk. Yeni bir kıyafet, yeni bir eşya nasıl heyecan veriyor, mutluluk veriyorsa, yeni yılda bize yeni başlangıçların ivmesi olsun. Diyet yapmak isteyenler başlasın, spora başlamak isteyenler hemen kendini parklara, spor salonlarına atsın, yeni bir kitap okumak isteyen kitabevine koşsun, iş değiştirmek isteyenler yeni araışlara girsin, ne istiyorsanız, ne diliyorsanız o olsun. Yuva kurun, iş kurun, hayat kurun,

bir insana, bir canlıya dokunun, katkı sunun, katma değer yaratın, üretin. Yani bir önceki yıla nazaran daha iyi olun, daha güzel olun, daha mutlu olun, daha sağlıklı olun. Hoşunuza gitmeyen ne varsa geride bırakın, arkanıza bakmayın, ileriye doğru adım atın. Sevin, sevin. Güzele iyiye yönelin. Yeniden doğun. Durup yüzleşin, muhasebe yapın.

Yeni bir başlangıç eskiyi tamamen ortadan kaldırmaz. Eskiden kalanlar, yeni başlangıçlara vesile olur, temel olur, hatta yeni başlangıçlara ilham olur, gülümseme olur, hatta temel taşı olur. Yeni eskiyi içinde barındırır, bazen saklar, örtü gibidir. Ama hep bir yerde, anıda, hafızada kalır. Anılar peşimizi bırakmaz, en sadık takipçimiz odur. Hayat geçmişe doğru anlaşılır, ileri doğru yaşanır. Yani eskiye, tarihe bakarak çıkartılan dersler, edinilen tecrübe, birikimler, yüzdeki çizgiler, seni bugüne, yeniyeye taşır. Yeni bazen de eskiye, geçmişe özgüdür. Seni, o yeniyeye geçmiş getirmiştir. İyi ki varmış, iyi ki yaşamışım, beni büyüten, zenginleştiren o günlerdi diye başlarsın yeni güne ve şükredersin. Teşekkür edersin. Minnet

Mehmet Ali KESKİNKİLİÇ

duyarsın. Çünkü seni sen yapan odur. Tamamlayan, eksiklerini tam yapan, güzelleştirip zenginleştiren, büyüten, kıymetlendiren odur ve hiç eskimez o, hep yenidir senin için. Hiç geçmişte kalmaz, eskide kalmaz, sen de yaşar, senle yaşar, sana özne olur. Sana bir hediyedir. Her şey eskimez, her şey, herkes geçmişte kalmaz. Bıraktıkları ile eserleri ile sana kattıkları ile hep yaşarlar, hiç eskimezler, hep var olurlar. Bir programda izlediğim ve çok anlamlı bulduğum “Sevginin diktiği dikışı kabirde melekler bile sökemezler” sözünde olduğu gibi sağlamdır sevgisi, kattıkları, eserleri. Hayatınızda böyle insanlar olması ve çoğalması dileğiyle.

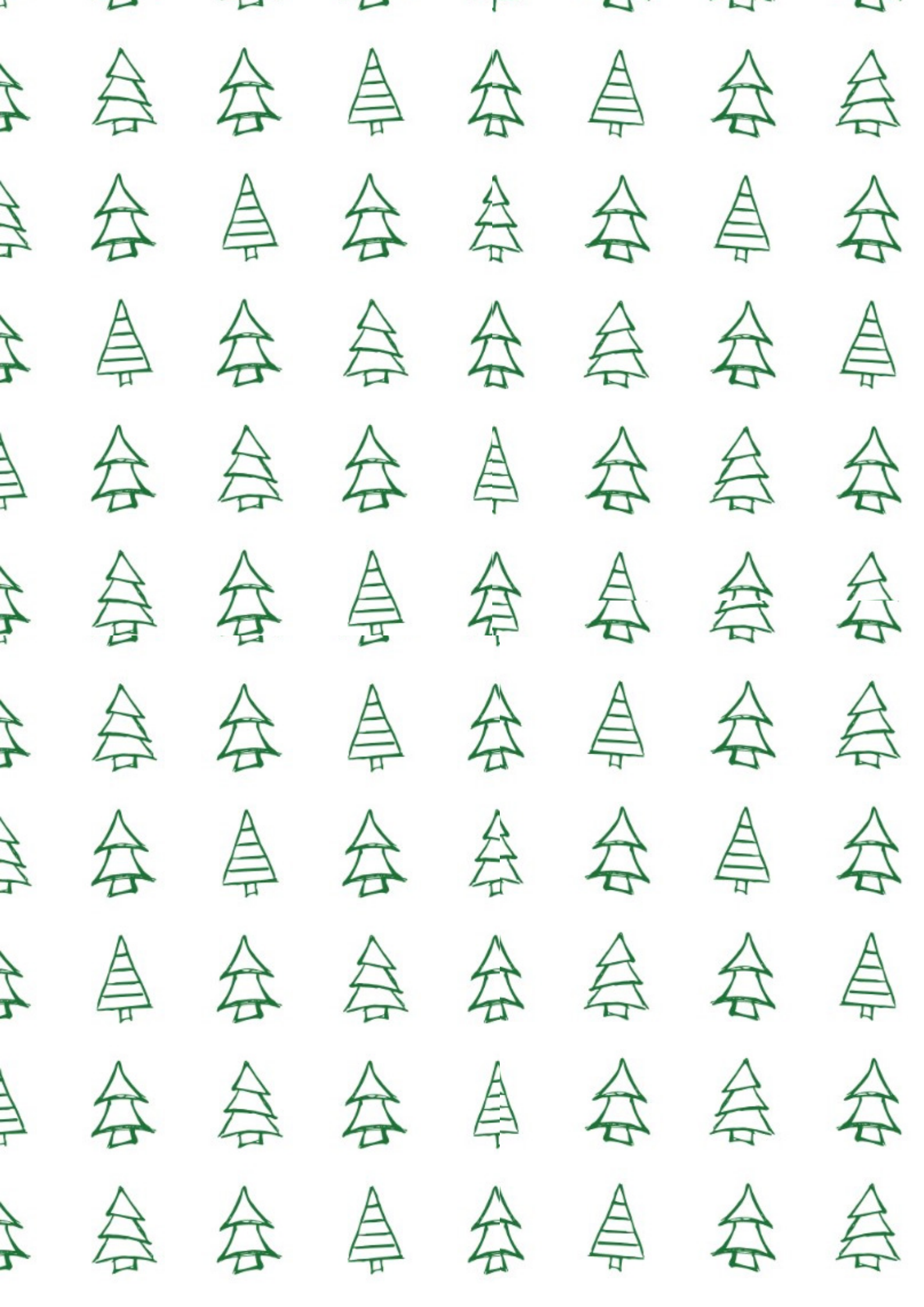
Yeni yıla ve yeniye ilişkin bu yazı ve temenniden sonra yeni yıl ile ilgili küçük bir bilgi ile yazıma son vermek istiyorum.

Yeni yılın astroloji ile ilgili küçük kırıntı bir bilgisi kalmış bende. Küçük ama ilginç bulduğum bir bilgi. Bir sabah sporunda beraber yürüdüğümüz astroloji ile ilgilenen bir kişi bahsetmişti. Aslında herkesin doğum günü kendi yeni yılıdır, yılbaşısıdır demişti. Aklıma muziplik gelmiş,

kendi takvimimizi mi oluştursak diye düşünmüştüm. Ama onun anlatımına göre akla yatkın gelmiyor da değil hani. Her yıl doğum günümüzde bizim için yeni bir yıl başladığını, güneş doğum haritasındaki yerine döndüğünü, yeni bir başlangıç yeni bir enerji demektir diye devam etmişti. Çünkü dünyaya geldiğiniz gün sizin için takvim başlıyor gibi sözler etmiş, astrolojide bununla ilgili bazı hesaplamalardan bahsetmişti. Astrolojinin bilgisine göre; güneş doğum haritasındaki yeni yılınız, doğum gününüz kutlu olsun.

Bu satırların dergide yayınlandığı günün ertesi gün 2023 yılına giriyoruz. Cumhuriyetin 100. yılı. 100 yıl geçmiş. Bir asır olmuş. 100 yıl önce cumhuriyeti kuranları, bu vatan için şehit olanları, canla başla çalışanları, başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere minnet ve şükranla anıyorum. Onlar olmasaydı biz olmayacaktık. Onların emanetine gözümüz gibi bakmalıyız.

Sağlıcakla kalın hoşça kalın.

ESKİ GÜNLERİN HATIRINA

Bu ayki konumuz yılbaşı. Çoğumuz yeni yıla yeni hayaller, kararlar, hedefler ve bunların gerçekleşmesi umuduyla giriyoruz. Çünkü umut bizim yaşamda tutunacağımız ve var oldukça kendimizi iyi hissedeceğimiz bir olgu. Bu yüzden yılbaşı gecesi yapılanlar/yapılmayanlar ve yılbaşı gelenekleri kültürden kültüre değişse de ortak amaç hemen hepsinde aynı, yeni yılın şans ve mutluluk getirmesi.

Her ne kadar çoğu doğu toplumunda ve dolayısıyla bizde de miladi takvim kullanılmamasından dolayı eskiden 31 Aralık'ta yılbaşı kutlama geleneği olmasa da Cumhuriyetin ilanından sonra her alanda olduğu gibi bu konuda da bir değişim yaşanmaya başladı.

Aslında eski Türklerde de belki şimdiki gibi 31 Aralık değil 22 Aralık günü yani gece ve gündüz saatlerinin değişmeye başladığı günde şenlikler yapılırmış. Bu özel günde tek Tanrı inancına sahip Türkler'in gök ile yer arasında dünyanın tam merkezinde bulunduğu varsayılan 'Hayat Ağacı' olarak kabul ettikleri ve de insanlığın türediğine inandıkları kış aylarında bile yapraklarını dökmeyen Akçaçam ağaçlarını süsler; kopuz eşliğinde şarkılar söylerlermiş. Daha sonra da Ayaz Ata diye nitelendirilen biraz Hristiyanların Noel baba-sına benzeyen ulu kişi ziyaret edilirmiş. Günümüzde de bazı ülkelerde varlığını sürdüren Nardugan Bayramı olarak bilinir ve kutlanırmış bu özel gün. Nar ateş, dugan da doğan anlamına gelmektedir. Uzayan gün anlamını ifade eden bir göndermesi var bu adın. Hemen hemen her kültürde farklı kutlamalar yapılıyor bu günde. Benim bu yazıda bahsedeceğim kutlama da ağırlıklı olarak İngilizce konuşulan ülkelerde yapılan bir kutlama şekli.

1980’li yılların sonlarında ben üniversitede öğrenciyken bir yılbaşı ertesi bölüm hocalarımızdan biri derse Robert Burns’ün aşağıda orjinalini ve çevirisini verdiğim şiirini getirmiş ve bir arkadaşımızı tahtaya kaldırarak yazdırmıştı. Çevirisini yapmaya çalışmıştık hep birlikte. Meğer bu şiir yılbaşlarında İngilizlerin ve krallığa bağlı olan diğer milletlerden insanların el ele tutuşup bir daire oluşturarak okudukları, bestesi de yapılmış, milli bağları güçlendirmek için sadece İskoçya’da değil tüm Birleşik Krallıkta yılbaşı kutlamalarında coşkuyla söylenen bir şiirmiştir. Gerçi 1880’lü yılların ortalarında Amerika’da bir okulda küçük çocuklar için şükran günü kutlaması olarak bestelenmiş ve çok beğenildiğinden o gün bugün dünyanın her yanında yeni yıl kutlamalarında en çok söylenen şarkı olan Jingle Bells kadar bilinir olmasa da özellikle İngiltere ve Amerika’da insanların dilinde olan bir şarkı bu.

Yılbaşı kutlamalarında el ele tutuşmuş insanların bu şarkıyı söylemeye çalıştıklarını görebilirsiniz. Söylemeye çalışırlar çünkü İskoç lehçesiyle yazılmış bazı sözleri nedeniyle ana dilleri İngilizce olanlar bile bazı bölümlerini anlamakta zorluk çekerler. Yine de birlik ve beraberliğe en çok ihtiyaç duydukları anlarda bu şarkıya sarılırlar. Cenaze törenlerinde de okul mezuniyet törenlerinde de duyabilirsiniz.

İngiltere’nin AB’den çıkış süreci olan Brexit’in onaylandığı 2022 yılındaki son toplantısında AB parlamenterleri bile ayrılan İngilizlerin ilerideki bir gün topluluğa yeniden dönmeleri beklentisiyle hep birlikte söyledikleri bir şiir-şarkı bu aynı zamanda. Politik bir göndermeyle “Elbet bir gün kavuşacağız/Bu böyle yarım kalmayacak,” diyorlardı bir bakıma. Bu yıl Çin’de yapılan Kış Oyunları’nın kapanış şarkısı da buydu. Müziğin evrensel olduğunun bir kanıtı da bu örnek olsa gerek.

Bu şiir-şarkının yazarı 1759 yılında doğup henüz 37 yaşındayken 1796 yılında ölen İskoç edebiyatının en önemli şairlerinden olan Robert Burns. Romantizm ve kır hayatına yönelik şiirleriyle ünlü. İngiltere’yle olan siyasi birliklerine rağmen kültürel sosyal ve politik açıdan kendilerini ayrı hisseden İskoç kimliğinin de şairidir Burns. Cimrilikleri ve 1990’larda gişe rekorları kıran başrolünü Mel Gibson’ın oynadığı ünlü Cesur Yürek filmi ile tüm dünyanın tanıdığı İskoçların belkide en bilinen üçüncü alametifarikası. Tüm şiirlerinde memleketi olan İskoçya’ya özgü hayatı anlatmaktan ve yaşadığı bölgenin lehçesini kullanmaktan gurur duyduğu belli olan Burns eserlerinde sıradan insanların yaşamlarını

ustalıkla dizelere dökmüştür. 300 kadar İskoç halk şarkısını da derleyip İngiliz edebiyatına kazandırmış. Hatta bunlardan biri de uzun süre İskoç milli marşı olarak kullanılmış. O kadar sevilmektedir ki doğum günü olan 25 Ocak İskoçya'da ulusal tatil ve Burns Gecesi olarak kutlanmaktadır.

Eserlerinde dünya hayatının geçici maddi heves ve hırslarından ziyade insani olan özü yüceltmıştır. İngilizceyi İskoç lehçesi ile yazması da İskoçların onu milli şair olarak kabul etmesinde önemlidir. Özgürlük ve bağımsızlık da başat bir unsurdur eserlerinde. İskoç halkı tarafından Cesur Yürek filminde "Özgürlük" diye bağırarak halkını bir araya getiren William Wallace'dan sonra belki de en sevilen ikinci halk kahramanı olmuştur. Filmi seyredenler bilir Mel Gibson'ın canlandığı Wallace zamanın İngiliz kralına başkaldırmış ve o ana kadar ezilen halkını birleştirip ülkesine özgürlük getirmişti.

İngiliz Edebiyatının da şaheserlerinden biri olan ve Robert Burns'ün eski bir meyhaneye şarkısından aldığı ilhamla yazdığı ve aşağıda çevirisini verdiğimiz O Eski Günler (Auld Lang Syne) başlıklı şiirini usta çevirmen Tamer Gülbek'in güzel çevirisinden okuyalım. Rod Steward'ın yorumuyla da şarkısını dinlersek pişman olmayız bence. Ve bu yılbaşı gecesi yaşamış eski günlerin anısına biz de uzatalım elimizi sevdiklerimize ve de tüm varlığa bu şiirde söylendiği gibi. Ne dersiniz? Dünyamız ve hayatlarımız daha güzel olmaz mı?

İsmail İĞDELİ

Auld Lang Syne

Should we forget our former friends
By whom we set great store?
Should we forget the friends we've met
And the brave days of yore?

The days of yore. My dear
The days of yore,
We'll tilt the jug and drain the mug
to the brave days of yore.

I fancy you could sink a pint
And I'll take rather more
And we'll both get tight with all our might
For the brave days of yore.

We two have wandered on the hills
And daisies pulled galore
But we've tired our feet on many a street
Since the brave days of yore.

We two have paddled in the brook
From noon to half-past four
But seas have lain betwixt us twain
Since the brave days of yore.

So let us grasp each other's hand
And, as I said before
Our hearts we'll cheer with honest beer
For the brave days of yore

O Eski Günler

Evet eski günlerin hatırına dostum,
O eski günlerin hatırına,
Kaldıralım iyilik kadehini,
O eski günlerin hatırına.

Unutulur mu eski dostlar
Hatırlanmaz mı bir daha?
Eski dostlar unutulur mu,
Eski günler geçti diye.

Kendi biranı kendin ödeyeceksin, bu kesin!
Ben de benimkini ödeyeceğim, bu da kesin!
Ama kaldıracamız iyilik kadehini,
O eski günlerin hatırına.

Yamaçlarda koşardık senle ikimiz,
Papatya toplardık beraber;
Ama çok gezip çok yorulduk
O eski günlerden beri.

Kürek çekerdik derede beraber,
Sabahın köründen öğlene kadar;
Ama aramıza engin denizler girdi
O eski günlerden beri.

İşte elim, sadık dostum!
Uzat elini sen de bana!
İçelim iyilik içkisini,
O eski günlerin hatırına. (1)

ATLIKAR BİR GECE

Kadrajda uzaktan bir şehir görüntüsü yavaş yavaş yaklaşıyoruz. Çatılarda biriken karlar ve karşınızda; şehrin atlı karıncası... Her şehrin mutlaka bir atlı karıncası vardır. Orada her şeyden birden fazla vardır ve hiçbiri durmaz daima hareket halindedir; otobüsler, arabalar binalar ve insanlar... Burası da öyle bir yer işte. Sanki çeşit çeşit oyuncaklarla dolu koca bir lunapark gibi ışıltılı. Zemin yağın kar ve yağmurdan ıslanmış hava da soğuk olacak ki resmen buz tutmuş kaldırımın kenarları. Sarı saçları siyah kaşe kabanı ve kırmızı rujuyla hoş bir kadın... Parfümündeki o tatlı vanilya kokusu geçtiğinden beri burnumda. Ah! düştü düşecek –ha neden olacak- boyunu ikiye katlayan topuklularla kar tozuyan zeminde buklelerini zıplata zıplata hızla adımlıyor. Herhalde acelesi var zira sağ ayağı ile sol ayağı iddiaya tutuşmuş gibi hangisi öne çıksa öbürü de arayı açmadan peşinden geliyor. Yüzü gergin biraz da endişesi var gibi bir yandan hızla yürürken bir anlık yavaşlayıp saatine baktı. O sıra yürümenin işe yaramayacağını fark etti sanırım. Otobüs durağına yönünü çevirdi ya gideceği yer yürüme mesafesinde değil ya da durup düşünemeyecek kadar telaşla bir yere varmak istiyor. Durakta kimseler yok muhtemel ki son otobüs de çoktan geçmiş zaten kadın o otobüsün gideceği istikamete mi gidecek? Onu da bilmiyoruz. Bir gariplik var, çünkü bu atlıkarınca kıpırdamıyor...

Evet atlar yerinde; binalar, arabalar, ins... İnsanlar yok. Sahi neredeler? Sarı saçlı kadın da onların gittiği yere mi gidecekti ki? Yeni yıl akşamı... Eğer ki yeni yıla son 5- 10 dakika kala atlı karıncaya yakın bir yerdeyseniz perdeyi aralayıp sokağa bakın. Karıncalar atları terk etmiş var gücüyle kaçıyordu ya da düzeltiyim, son saniyelerde 10'dan geriye sayarken yüzüne veya varlığına aşına olduğu bir sıcaklığı kovalıyordu. Yılın o zamanını en sevilesi yapan şey de bu olabilir. Yenilik insana daima heyecan verir. Televizyonunun karşısında mandalina soyan birinin bile yelkovan ve akrep 12'nin üzerinde bulunduğu kalp atışları hızlanır. Çünkü bu yeni bir ihtimal demektir. Astrologlar köşelerinde yazarlar; bu yıl Aslanlar ve Kovalar'ın yüzü artık gülecek. Başaklar yaptığı hataların farkına varıp şansa kavuşurken Yaylar için aşk kapıda... O coşkulu kutlama anları yerini biraz kuru kalabalığa bıraktığında insanın gözü bir yerde takılır kalır...

Nasıl bir yıldız ama... Sahi nasıl bir yıldız senin için? Neleri kaybettin, neleri kazandın? Kimlerle kahkalara boğuldun, ağlarken hangi omuza yaslandın? Nerede tükendi sabrın?

Firdevs

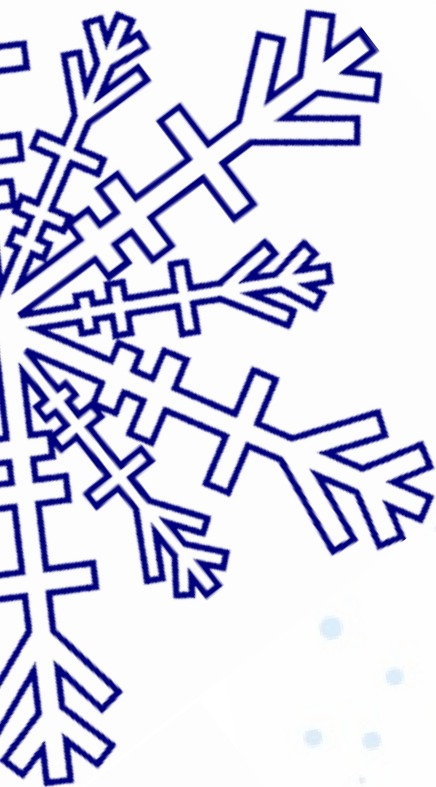
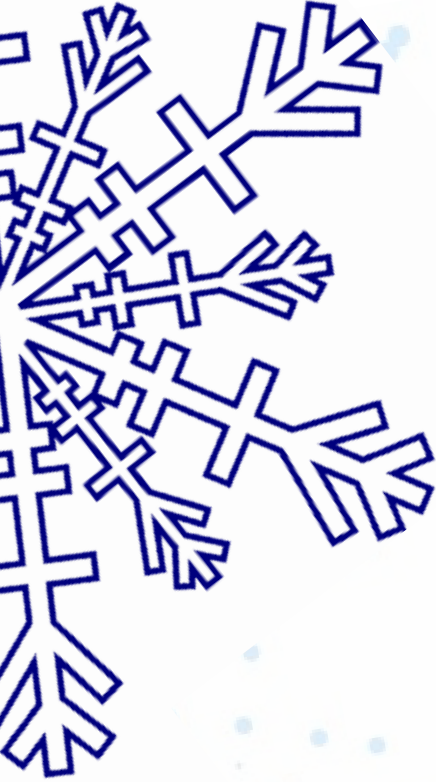
RINCADA E YARISI

İZGÖREN

Söyle bakalım neleri özledin? Peki nelerden pişmansın ya da geçen yıl bu zamanlar mutlaka yapacağım dediklerinin ne kadarını yapabildin? Yok yani hayıflan diye demiyorum. Sadece zaman nasıl da uçuyor fark ediyor musun? Ayrıca rahat ol yapılacaklar listesindeki her şeye tik atabilen çok az insan tanıdım zaten bence mesele önümüzdeki listelerden ziyade zihnimizdeki sayfalar. Neler not aldın oraya bu yıl? Hayat neleri öğretmeye çalıştı sence sana? Sahip olduğumuz en iyi öğretmen çünkü o. Verdiği çoğu dersi hiç tekrar etmeden tutuyoruz aklımızda çünkü sınavlarda cidden zor soruyor ama şu da garip ki hiç mezun vermedi zira tüm sınavlarından tam not alabilen biri hiç olmadı ama kâğıdımıza mutlaka bakalım diyorum ben. Tüm kurduğum ve kuracağım cümleler bir olsa bunu söylerdi zira nerde düştüğünü bilmeyen biri aynı açık rögar kapağından aşağı düşebilir. Yarasının yerini unutan biri yanlışlıkla oraya dokunup canını fena yakabilir. Ya da gideceği doktora karar veremeyebilir.

En son kime sarılırken huzurla doldu için? Onu sakın unutma. Nerede iyi olduğunu bilen biri kime teşekkür edeceğini de bilir. En çok kimi hevesle aradın da ulaşamadın? Belki de onun yeri senin hikâyende sonlanmıştır uğurlamaya hazırlıklı ol... Nelerin tadı damağında kaldı? Onlara yine düşür yolunu. Nerede taşı sabrın? Tamam orasıysa bardağından neyi boşaltıp rahatlayabileceğini planla zira o taşan son damladır dolmuşundur. Olur tabii ki hepimize olur sonra kalk bir aynaya bak bakalım memnun musun bugünkü halinden? Seneye ya da birkaç yıl sonra o aynada nasıl olsun bu kadın ya da adam? Pahalı kıyafetler mi giysin? O zaman parayı cebinde tutmanın ya da gelirini arttırmanın yollarına bak. Çok şey bilsin hatta bir gözlüğü bile olabilir diyorsan; daha çok merak et çokça araştır iyi bir dinleyici ol, hep genç görünsün diyorsan; sana sarılı morlu mağazanın yolu gözükte haberin olsun. :) Kendine benzeyen bir minik olsun kucağında dersen aşka biraz şans ver aralasin duvarlarını. Ben bu kişiyi hep tek görmek isterim ama sevecek şey de lazım dersen de kedi artı kitap opsiyonumuz var. Ya da baktın aynaya dedin ki “ Ya Rabbim analar neler doğuruyor... Vallahi müthiş!” Aslan burcu olman kuvvetle muhtemel ama konumuz bu değil. Hayat 4 haneli olan yıllarımızın sonunu ışık hızıyla değiştiriyor sevgili dostlar, Son bilgilerime göre de ışığın hızını geçemediğimizden ya da önünü kesemediğimizden karıncalar atlarına biner ve luna-park dönmeye devam eder hem de bize hiç aldırmadan. Eli çabuk olanlar finaller gelmeden vize kâğıtlarına bir dönüp baksın.

YIL BİTERKEN...

Sayılı gün çabuk geçer
Saydık saydık ve geldik işte yılın sonuna
Bir kar tanesi anlamı yüklemek gibiydi aslında
Her biri diğerinden farklı olacak diye düşünmekti.
Farklılığı belki katan insanlardı, yıllar hep aynı değil mi zaten?
Koca bir sene nasıl geçti, yalnız mı ıssız mı?
Şehrin yoğunluğu muydu insanları ıssızlaştıran
Yoksa o otobüse tıka basa binmek miydi şehri yoğunlaştıran
Sahi şu camdan yansıyan gözlerimdeki nem mi yoksa yağmur muy-
du?
Yağmur bahane işte duygu birikintisi olanların damlayan umutları
Bu sene ne de çok umut ışığı vardı oysaki öyle değil mi?
Hâlâ var mı?
Umut gökyüzünün mavi olduğu kadar uçsuz bucaksız
Yağmur sonrası toprak kokusu kadar güzel değil mi?
Belki de doğru insanlarla yanlış yer ve zamanda tanışıyoruz
Bu yüzden mi kayıp umutlarımız?
Bu yıl doğru zaman mı peki?
Yaşayıp göreceğiz.

Yusuf Bilal BAYRAKTAR

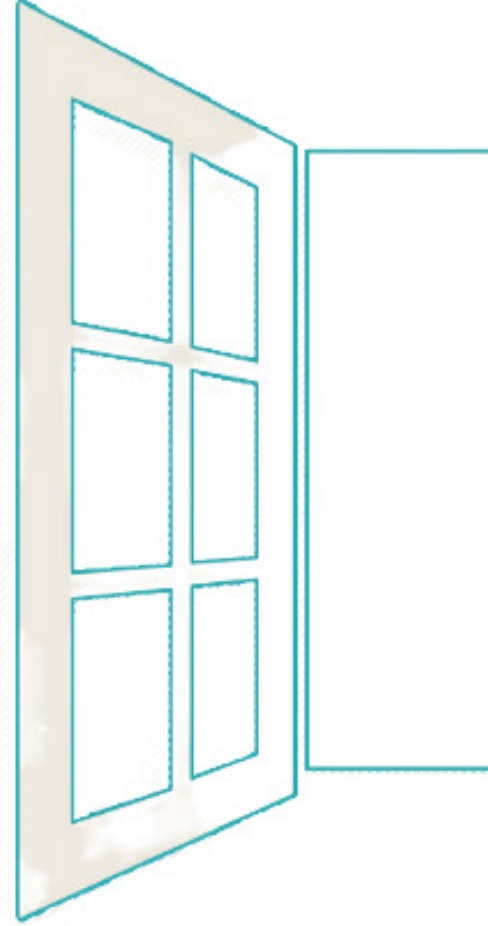
ARALANA

On bir gün süren Ankara seyahatimin ilk günlerinde, araçla Çankaya bölgesinden Keçiören istikametine doğru gidiyorduk. Daha önce defalarca geldiğim Ankara'da ilk defa İstanbul trafiği hissini yaşatan bir mahşerî araba kalabalığının içerisinde santim santim ilerliyorduk. Normalde 15 dakikada gideceğimiz yere 1 saatten önce varamayacağımızı anlayınca o anki gergin ve sinirli haleti ruhiyemle biraz pencereyi aralayarak dışarıya baktığım esnada, gözüme çarpan billboardlarda yazan, “Çok gezen mi bilir? 'Çok Okuyan mı bilir?” cümleleri beni bir anda kendi iç dünyamda bir sorgulamaya davet etti.

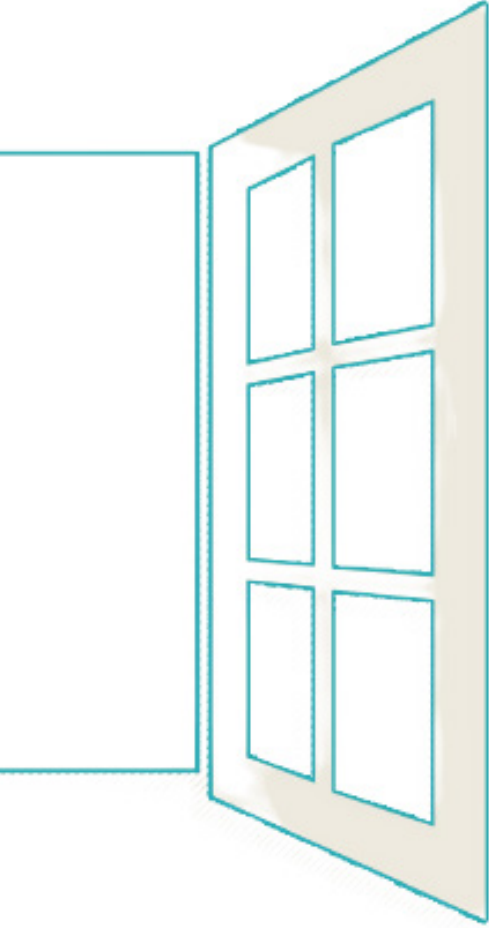
Çeyrek asır devirdiğim hayatımda ben hangi cümleye göre yaşamıştım? Hem okumayı hem de gezmeyi aşırı seven bir insan olarak bu cümleler karşısında bir seçim yapamadığım anda, hatırıma izlediğim bir programdaki konuğun bu cümlelere ilişkin “Okuyarak gezen bilir” yorumu geldi. İlkokuldayken yaşadığım akran zorbalıkları sebebiyle oluşan kitap okuma alışkanlığıma lise hayatımda başladığım

gezme alışkanlığımı da eklemiş ve ikisini üniversite okurken de devam ettirerek 4 yıllık fakülteyi 5 farklı üniversiteden ders alarak 4 yıldan önce bitirmiştım. Bu eğlenceli serüvende başta büyük bir zevkle okuduğum Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Beş Şehir adlı kitabındaki bütün şehirleri ve güzel ülkem pek çok şehrini hem okumuş hem de gezmiş olmanın verdiği mutlulukla konuğun değerlendirmesini bir nebze de olsa gerçekleştirmiş olmak ve herhangi bir seçim yapmadan daha güzel bir versiyonun dünyasında ilerlemek müthişti. Bu tatlı mutluluğa dalmışken uyarılar üzerine gideceğimiz mekâna vardığımı anladım. Herkes arabadan sinirli şekilde inerken benim yüzümdeki heyecanlı tebessüme garip garip bakıyorlardı.

Bir hafta sonra Ankara Kalesi ve etrafındaki müzeleri görmek için sabah erkenden yola çıktık. Bu sefer trafik yoktu. Kaleyi gezip sınırlı süremiz içerisinde Rahmi Koç Müzesi ve Kelime Müzesi'ne girmeye karar verdik. İki müzede muhteşemdi elbette. Ancak kelimelerin birbiriyle dansına hayran olan biri olarak Kelime Müzesi'nde şahane dakikalar geçirdim. Şermin Yaşar'a teşekkürü bir borç bilirim.

N PENCERE

Müzenin giriş katında alfabenin harflerinden oluşan bir düzende sevdiğim arkadaşlarımın isimlerinin baş harflerini ve kendi ismimin baş harfini çekip grubumuzda paylaştım. Dizelerin ve cümlelerin bize verdiği mesajlar içerisinde güzel bir diyalog akarken grupta, “Bana çıkan dörtlükteki mesajı anlamadım” yazdım. Bir arkadaş “Ben anlamadım. Dörtlüğün bir dizesinde geçen ‘Sek sek sekerek mahmure’ derken çok şehir değiştirdin ya onu söylüyor herhâlde” dedi. Bu mesaj üzerine tekrar bir hafta önceki mutluluk ve heyecanlı tebessüm yüzümde beliriverdi.

Müzeden çıkıp Hisar Kafé’ye geçtik. Bir kahve söyledim. Kahvemini beklerken telefonumdan gezdiğim şehirlerin fotoğraflarına bakmaya başladım. O esnada Erzurum saat kulesinin önünde çektiğim bir fotoğrafın altına yazdığım bir pasaj gözüme ilişti. Bu pasajla sözlerime son vermeden önce okumayı, gezmeyi ve okuyarak gezmeyi seven herkese kucak dolusu sevgilerimi gönderiyorum. Bir kitabın

sayfalarında, tarihi bir mekânın kadim ruhunda buluşuncaya dek hoşça kalın...

Bir saat kulesi anlatır sana zamanın kıymetini, eğer bilersen sessizce dinlemeyi.

Bir başına çıktığın yolculuk iyileştirir ruhunu, eğer istersen iyileşmeyi.

Ve bir insan unutturur sana tüm geçmişi, eğer verecek cesaretin varsa yüreğini...

Defterine yeni bir şeyler yazmak için hayatına dair,

Çık bir yolculuğa, katıl zamanın akışına,

Sonra, demeden anda yaşa, seni değerli hissettiren insanla,

Ne de olsa hayat kısa!

Muteber KADIOĞLU

NOEL'DE EVE DÖNECEKSİNİZ

Noel'de eve döneceksiniz.

Bu özdeyişi, tarihçilerin en uzun yüzyıl olarak adlandırdığı ve eski dünya düzeninin yıkılıp, enkazının üzerine yeni bir dünyanın inşa edildiği 20.yy'ın başlarında, Avrupa'da doğan her erkek ve kadın duymuştu. 1.Cihan Harbi'nin meşum trajik hatıralarının özeti olan bu cümle, bilindiği kadarıyla, tarihte ilk kez Raymond Poincaré tarafından Fransız Cumhurbaşkanlığı yaptığı dönemde (1913-1920) kullanmıştır. Poincaré 1914 yılında patlak veren, bütün barışları bitiren savaşa, genç Fransız erkeklerini uğurlamak için bu cümleyi kullanmış ve tarih ona ne kadar haksız olduğunu acı bir biçimde ispat etmişti. Fakat ümit vermek, yapılacak icraatın kolay olduğuna insanları ikna etmek amacıyla Poincaré tarafından ilk telaffuz edildiğinde dahi, öngörülü her insan böyle bir şeyin gerçek olamayacağını bilmekteydi.

28 Haziran 1914 günü Avusturya Macaristan İmparatorluğu veliahtı Franz Joseph ve eşi Prenses Sophie Saraybosna şehrini ziyaretleri sırasında, bir Sırp milliyetçisi olan Gavrilo Princip tarafından vurularak öldürüldü. Sık sık tekrar edilen her bilgi gibi bu tarihi kayıta, haşın bir tüketimin tahribatına uğramış ve mana derinliği maalesef yıpranmıştı. Tıpkı alışkanlıktan dolayı gözümüzün önündeki burnumuzu görmememiz gibi yaşanan bu tekrardan dolayı da olayın özünü göremiyoruz. Gavrilo Princip'in silahından çıkan o kurşun Harb-i Umumi'nin ilk silah sesleri olmuştu. Princip, Sırbistan Krallığı'nın bir vatandaşıydı ve Sırp milliyetçiliğini Balkanlar'da yaymayı amaçlayan Kara El cemiyetinin bir fedaisiydi. Böyle bir eylemi gerçekleştirenlerin çoğu gibi kendisinin de şüphesiz tek bir kurşunla her şeyin çözüleceğine iman etmişti. O tek kurşunla bütün Slav halkları ayaklanacak, başlarındaki Avusturya İmparatorluğu yıkılacak, İmparator sürülecek ve nihayetinde soydaşları hürriyetine kavuşacaktı. Bu hayallerin hepsi boşa çıkmadı zira o tek kurşunun akıttığı kan, sadece Avusturya'yı değil, tüm imparatorlukları boğmaya yetti.

Maalesef Princip'in ömrü bu neticeyi görmeye yetmedi. 1918 yılında tutulduğu hapishanede, tüberkülozdan vefat etti. 22 yaşındaki genci böyle bir eyleme sürükleyenlerin de onun kulağına "Noel'de eve döneceksiniz" minvalinde, telkin edici cümleyi fısıldamış olmaları işten bile değil. Ancak yaygın kanının aksine savaşı bu suikast başlatmadı; savaş zaten başlamıştı. Avusturya Macaristan dışlerini Sırbistan'ın boynuna uzun zaman önce geçirmişti. Bunun çeşitli sebepleri vardı, bunlardan en belirginini ise İmparatorluğun demografisinde yatmaktaydı: Avusturya Macaristan içerisinde 52 milyonluk bir nüfus kütlesi barındırmaktaydı; fakat bu nüfuzun ancak 12 milyonu yani %23'ü asli nüfusunu oluşturan Almandı. Geri kalanı çeşitli milletlerden oluşmaktaydı ve bu milletlerinde en kalabalık olanı 24 milyonluk bir nüfusla yani %48'lik bir kesim olan, her ne kadar kendi içinde farklı kollara bölünse bile, Slavlardı. Böylesine kırılğan etnik bir mozaik olan Avusturya'nın, Güney Slavlarını birleştirme idealindeki bir Sırbistan'ın varlığını makul görmesi mümkün değildi. Yine de harpten kaçınılabilirdi; savaş karşıtı, daha akli selim bir yol düşünenler vardı ki öldürülmeden öncesine kadar bunların başında Veliht Franz Joseph gelmekteydi.

Maalesef bu yolun hayalini kuranlar da popülizmin en kudretli silahı olan korkunun tesiriyle dağıldılar. Franz Conrad von Hötzendorf, 1906 yılında bu korkuyu kullanarak Avusturya Macaristan İmparatorluğu'nun genelkurmay başkanı olmayı başardı ve İmparatorluğun tek kurtarıcısının, önleyici bir savaş olduğunu iddia etti. Nitekim bu duygularla Avusturya, suikastten tam bir ay sonra 30 Temmuz 1914'de Sırbistan'a savaş ilan etti. Hötzendorf'un savaşın başında askerlerine "Bir ay sonra Belgrad'dan sevdiğinizize mektup göndereceksiniz" sözü de giriş cümlemizle ne kadar ilginç bir benzerlik gösterir. Böyle kudretli bir adam olarak onurunu, 1918 yılında İmparatorluk hazinesini yağmalayıp kaçarak bizlere sergilemiştir.

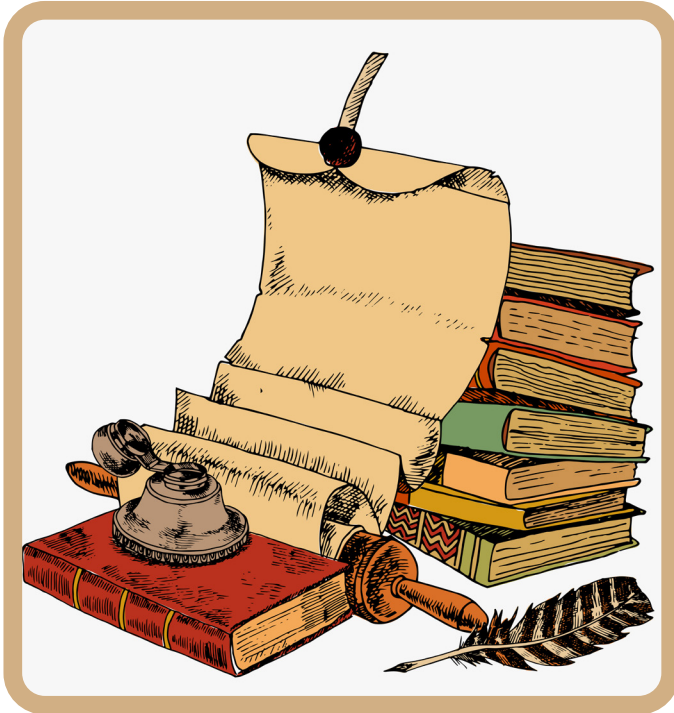
Savaşın çoktan başladığını söylemiştik. Saflar ve cepheler hali hazırda oluşmuş; herkes elinde silahla, geç kalmış kurşunun sahibini bulmasını bekliyordu. Dünya yangına hazır bir barut fıçısı hâlindeydi. 1904'de Fas'ın Agadir limanından fırlayan kıvılcım alev almadı; 1908'de Avusturya'nın Bosna Hersek'i ilhakı dahi beklenen yangını çıkartmadı; 1912 Balkanlarda patlayan harp ise alev aldı ancak sadece bizi yaktı ve kül-leri günümüzde bile sıcak bir kor gibi duruyor. Avrupa adeta Rus ruleti oynuyordu, çıkar çatışmalarından oluşan bir yumak halindeydi. Her

lise tarih kitabında yer alan: Sömürgecilik yarışı, yeni pazar arayışları, bloklaşma, Panslavizm, Alsas Loren... Evet bunların hepsi savaşın nedenleriydi ancak insanlık tarihinin bir devinim hâlinde kendini tekrar eden bu histerik nöbetine, benim nezdinde tatmin edici bir cevap sağlamıyordu. Sanırım sıkılmıştık veya daha kötüsü acıkmıştık. Avrupa mevcudiyeti bir virüs gibi bünyeyi tüketen iki hissin pençesinde kıvrılmaktaydı, kibir ve korku. Bu iki hissin mevcut olduğu bir bünye için sınırlar koymak imkansızdı. Kitle ölüm silahlarından insan üzerinde yapılan deneylere kadar, tamiri mümkün olmayan yaralar açmaya elverişli bir mantalitedeydi. Kibir ve küçük görme hükümdarların bir refleksi haline gelmişti. Bu alışkanlık afyon gibi levazım-ı saltanatın sayılır ve yeter miktarda danışmanlarca yöneticilere aşılırdı. Bismarck gibi, üç tanesi havada olmak üzere elinde beş top döndüren bir politika dehası dahi, kibrine yenik düşerek İngiliz ordusunu küçümsemiş "Karaya çıkmaya tenezzül ederlerse onları tutuklarız" demiştir. Küçük gördüğü o İngiliz ordusu, Almanların savaşı kaybetmesinin en büyük nedenlerinden birini teşkil etmiştir. Ancak kendisini takdir etmeliyiz zira bu harp erken çıkmamışsa, en büyük pay onundur. Çünkü önleyici bir savaşa girmenin ölüm korkusuyla intihar etmekten farksız olduğunu, defalarca kez izah etmiştir. Fakat yine korku hegemonyası üzerine tahtını kuran bir başka iktidar sahibi Kayzer 2. Wilhelm tarafından

1890 yılında egale edilmiş, yarattığı denge siyaseti terkedilerek bütün Almanya bir kışlaya çevrilmişti. Wilhelm'in yaşadığı ve yaşattığı korku alışlagelmiş bir korku değildi; açgözlülüğün, yeterince yiyememenin, geç kalmışlığın korkusuydu. Machiavelli'nin "Gücün yetiyorsa almak hakkındır" desurunu benimsemiş ve bütün cihanı meşru hakkı olarak görmüştü. Onun gölgesi altında olmayan her idare, tacı için bir işgal girişimiydi. Nitekim Avusturya'nın kendisine danışarak başlattığı savaşa, hırslarını gerçekleştirmek uğruna 11 milyon Alman askerini sürmüş ve onlara, adeta Poincaré'den esinlenerek, "Noel'i Paris'te kutlayacağız" demiştir. Savaşın neticesinde 3 milyon Alman ölürken kendisi de darbe sonucu tahtından edilerek Hollanda'ya sürülmüştür. Fakat en büyük felaket savaştan sonra doğan yeni canavardır, Nazizm.

Açgözlülükleriyle sahip olduklarından daha fazlasını isteyen imparatorlar, krallar, generaller ve politikacılar; kendi memleketlerinin iltihaplanmış yaralarını görmezden gelmiş, vatandaşlarının açlıktan guruldayan karınlarına kulak tıkamışlardı. Böylesi üzücü bir durumun en tipi örneğini Çarlık Rusya'sında gözlemlenmekteydi. 20.yy'ın başında Çarlık Rusya'sı yarı modern diyebileceğimiz vaziyetteydi. Modernite dediğimiz mefhumu, kendi yarattıkları ve doğru olduğunu iddia ettikleri irşat süzgecinden geçirmiş, ancak menfi idarelerine

yardımcı olacak şeylerin geçmesine müsaade etmiş sarılmışlardı. Monarşi Rusya'nın kalbini temsil ediy kendisinden önceki çarlar gibi, mutlak bir hükümdar de bastırarak iktidarını sürdürmekteydi. Nikola'nın Çar'ı adeta bir tanrı yerine koyan ve ona yürekten b

Çar'ın taç giyme töreninin olduğu günde, 1 Kasım nin bir kehaneti yaşandı. Törene katılan halk arasında yerde sivillere ateş açarak izdihamı daha da kızıştırdı. te acı tablonun mücrimleri, keyfi idarenin hali gereğ memnun olabilenler ancak aristokratlardı. Otokras rini büyük bir iştahla tüketmekteydi. Tezatlar ülkes birine sahipti ancak ülkenin %90'ı bundan mahrum vardı fakat okur yazar oranı %10 ancak buluyordu; milyonluk nüfusunun sadece yarısı o gece karnı tok da o çıkarmıştı, 14 milyon, ancak her üç askere bir uçsuz ormanlar barındırıyordu. Fyodor Tyutçev'in sadece iman edilir." Her kaostan yeni bir düzen doğ gibi ihtilallere gebeydi. Çarlık yıkılışının başlangıcı masını imha etmişler ve çarlık ordularını büyük bir savaşı olarak geçen bu hadise Rusya'yı derinden etk yerle bir edilen onurlarıyla sonunda Rus halkı patla Devrimi'ni başlattı. Kanlı Pazar olarak da anılan bu işçilerine, askerler ateş açtı; yine binlerce ölü ve on halkının kanı, bayraklara taşınmaya başlandı. Rusya Macaristan Sırbistan'a savaş ilan etti. Panslavizm'i d bu savaşa müdahil olmak, Sırbistan'ın yanında savaş sahip Avusturya'dan, bütün bu Slav kütlesini kendi

lerdi. Geçmişin mutlakiyetçi ideallerine sıkı sıkıya bağlıydı ve damarları tıkalıydı. Çar 2. Nikola tıpkı anılarıyla, bütün özgürlükçü hareketleri kati bir şekilde bastırmıştı. Basiretsiz hükümdarlığı sadece aydınların değil, fakir Rusların dahi inançlarını sarsmıştı.

1894 yılında, 2.Nikola'nın ilerideki kanlı idaresiyle bir izdiham oluştu, askerler olayı bastıracakları ve binlerce masumun ölmesine yol açtı. Elbette hiçbir ceza almadı. Böylesi bir keyfi idareden beslenen bu kesim, engin Rusya'nın nimetliydi Rusya. Dünyanın en uzun demiryollarından biriydi; insanlığa ilham olacak bir edebiyat birikimi vardı; Avrupa'nın en büyük tahıl üreticisiydi ama 1894'te yatabiliyordu; savaş sırasında en büyük orduyu kurmuştu; silah düşmüştü; sınırları içinde engin çöller ve dağlar vardı dediği gibi "Rusya akılla anlaşılmaz, Rusya'ya karşı savaş kaidesi Rusya'da da işledi, aç karınlar nur topunu 1905 de attı; Japonlar, Mançurya'da Rus donanmasını hezimete uğratmışlardı. Tarihe 1905 Rus-Japon savaşı yazıldı. Hezimetin getirdiği ekonomik buhran ve sosyalist ayaklanma olan 1905 Moskova olayı, bir hadisede, barışçıl bir yürüyüş yapan silahsız Rus askerleri binlerce yaralı vardı. Ancak bu sefer yere akan Rus askerleri bu ve benzeri sıkıntılarla uğraşırken, Avusturya sosyalist doktrinlerinden biri olarak benimsemiş olan Çarlık, Rusya'ya girerek kendisinden sonra en büyük Slav nüfuzuna sahip lehine koparmak istemekteydi.

Rusya'nın bu ateş çemberine atlamasının başkaca sebepleri de vardı elbet: İç karışıklıkları dindirecek önleyici bir savaş, emperyalist idealler, kaybedilen şerefi geri kazanma hırsları... Görüldüğü üzere diğer devletlerden pek farklı olmayan hedefler, 3 milyon Rus'un ölümüyle neticelendi ve 1917 Ekim Devriminde Kızıklar yani Bolşevikler iktidarı ele aldı. Adından gelen iç savaşta, 1918-1921, 10 milyon Rus daha ölecekti. Rus genelkurmayı savaş çılgınlıkları atarken, Rus Maliye Nazırı Kont Sergey Vitte "Bu savaş büyüyecek, ortada ne taht ne taç ne de ahlak ve düzen kalacak" demiş ve kısa bir sürede haklı olduğu anlaşılmıştı.

Olaylar birer domino taşı misali arka arkaya sıralanmış vaziyetteydi. Devrilen her taş, daha büyük bir taşı deviriyor; yapılan her hata, daha büyük felakete yol açıyordu. Rusların savaşa girmesiyle müttefikleri Fransa'da yanlarında yer almış, Alsas Loren'i geri almak için Almanlara savaş ilan etmişti. Fransızları yenmek isteyen Almanya, Belçika'yı işgal ederek Paris'e yürümek istemiş, Belçika'nın bağımsızlığının garantörü olan Büyük Britanya İmparatorluğu da bunun üzerine Almanya'ya karşı savaşa girmişti. Nitekim 1677'de bir Fransız diplomatın dediği gibi, İngilizler gömleklerini satıncaya kadar Belçika için savaşırdı. Britanya'nın da savaşa dahil olmasıyla tetiklenen olaylar, Goben ve Breslau zırhlılarını Osmanlı karasularına sürüklemiş; Yavuz ve Midilli ismini alan bu gemiler, mevcudiyetini muhafaza etmek için çırpınan biz Türkleri de Cihan harbine çekmişti. Bizim dahil olmamızla harp 4 seneye kadar uzamış, Rusya'da ihtilaller olmuş, Batı'da Marne ve Verdun'da yenilen Almanlar savaşı çıkmaza sokmuştu. En nihayetinde her iki taraftan da yekûn 65 milyon asker seferber edilmiş, bunların 10 milyonu savaşta ölüyor, 20 milyonu da yaralanmıştı. O zamana kadar görülen en büyük sivil kayıplar yaşanmış, savaşla alakası olmayan 10 milyon sivil katledilmiş ve daha niceleri akıbeti belirsiz bir vahşet çukurunda kaybolmuştu. Nefesleri tükeninceye kadar birbirlerine vuran bu devler, arkalarında sadece enkaz hâlinde bir dünya bırakarak yıkılmışlardır. 1914 temmuzunun yaz sıcağında yola çıkan ilk askerlerden neredeyse hiçbiri bir daha Noel'i görememişti.

Muhammet Mustafa ELÇUK

VAKİT VARKEN HATIRLA!

Uzun ince yollar gider, çöller aşar, vahalar keşfeder, bir şekilde doldururuz ömür defterimizi. Defterimizin bölümleri vardır, hayatımızın dönemleri gibi tıpkı. Yıllar yaş ekler, yaşlar tecrübe. Ve yine bir yıl daha bitiyor, diğer yıl başladı başlayacak. Şöyle bir düşününce insan hedefler koyarak, yeni başlangıçlar dileyerek giriyor yeni yıla. Tabii bazen de sadece sağlık, veyahut diğer yılı da görebilmeyi diliyor. Ben kendi adıma hedefler koydum, yeni yolların adımlarını attım, niyetlerimi koydum. Ve bu zamana kadarki tecrübem bana bu son defter yapraklarımda şunu fısıldadı. Hadi hatırla! Yaşanılacak güzel şeyler için tecrübelerini hatırlamaya ihtiyacın var, daima.

Hatırlanacaklar listesine eklenmesi gerekenler. Gülümsemek, nefes alıp vermek, görmek, sevmek, saygı duymak ve sahip olduğun tüm bunlar için şükretmek. Elbette seni yarı yolda bırakanları ve buna kaç kere aldandığını, kimlere aynısını yaptığını. Yara almamak için yaraladığını. Hayatın hep güneşli yönüne inancın diri olsun. Ama karanlıkta seni zifiriden korumak için hatırında bulunsun. Hem affetmeyi, hem neyi affettiğini hatırla. Seni güldüren ve hüznülendiren tüm melodileri hatırla.

Bunca hatırlanacak şey varken en güzel liman; unutmak. Evet unutabilirsin çünkü her gün yeni bir gün ve dünde kalmaman gerek. Fakat bilmelisin ki unuttukların da hatırlatılacak sana. Bir rüzgâr uyandıracak belki bu hissi sen de belki de bir hanımeli kokusu. Geçmişte yaşanmasa da geçmişin olmadan da yaşanamıyor maalesef. Misal sana zarar vereni unutmamalıydın. Evet o çok değişmiş olabilir ama hala onun içinde o kabiliyet. Sana yapmaktan vazgeçmiş olması yetmez başkasına da yapıyor mu diye bak. Sen peki, üzme kırılmak birini iyi hissettiriyor mu? Yoksa hala canının yanmasını mı tercih ediyorsun? Lütfen unutma, iyi olmayı seçmen zor olabilir yine de. Hatırla, incinen, kemalde noksan kabul edilir! Kendine dışarıdan bakmayı dene, hatırlamanı kolaylaştıracak. Ve bu zor olacak. Kimse bir karakteri ve ömrü emeksiz şekillendiremez.

Unuttuğın gün geldiğinde hatırlatılacak. Franz Kafka'nın bir alıntısında anlatılmaya çalışıldığı gibi Sevdiğin her şeyi er ya da geç kaybedeceksin, ama sonunda sevgi başka bir surette geri dönecek. Zaman, mekana çok takılı kalma çünkü senin nasibini kimseye yar olmaz. Rahatlamayı, hayata güvenmeyi, içinde ki inancı, hatırla! Hatırla ki kalmasın

bugünden yarına yarım gülüş, buruk bir acı, kendine azalmış sen. Bu zamana kadar geldin, hala nefes de alabiliyorsun, bir de koşabiliyorsun hâlâ. Hayat elindekilerin kıymetini hatırlayıp, samimi bir gülümsemeyle yoluna devam edebildiğinde, seni abıhayatın sırrına götürür. Sevmeyi hatırla, gülmeyi! Kalp kırgınlıklarını unut, korkularını! Sev sevebildiğince, ömrün yettiğince. Neşeyle yeni başlangıçlara, umutla...

Asya Alin ARSLAN

BİR

Adaşım Talip köydeki evlerini bize hazırlamıştı. Kendileri de burada çok zamanda Kangal'daki evlerinde kalıyorlarmış. Hakkımda da Kangal'daki balıklı kaplıcanın aynısı ama küçük ve temiz açık alanda olan bir yer vardı. İlk gün oraya gittik. Köye çok yakın. Gezilerek gidilir gelinir. Yakınından hem çay hem tren hattı geçer. Sivas Kangal Kalkım köyü olarak girilirse internette de görünür. Talip kardeşi Servet'le beraberdi. Hem köyde ziraat işleri yapıyor hem Kangal'daki eşleri için orada kalıyorlar. Eşleri Fatma ve oğlu Mehmet Ali ile Servet ve eşi Tülay ile küçük Yakup diğer küçük çocuklarla Kangal'a gitmek için hazırlandılar. Biz bir hafta kalıp kaplıcaya gireceğiz. Benim hanım Asya tutturdu. "Gelinlerle ben de gideceğim, burada duramam." dedi. Millet bir hoş oldu. "Niye?" dedim, "Ben vallahi evde yılan gördüm" dedi. O zaman millet bastı kahkahayı. Gelinlerden biri "Abla bizim yılanlar bir şey yapmaz" deyince hepimizi gülmekten kırıp geçti. Etrafta harabe oturulmayan yerler olunca fare ve yılan görünürmüş.

Hanım, torun Elif'i de alarak gelinlerle gitti. Biz oğlum Ayhan ve torunum Emre ile kaldık. Günlük Ilıca'ya gidip geldik. Köyde hoşça vakit geçirdik. Köyde olanlarla görüştük. Kaldığımız evin iki kangal köpeği var. Gülce ve Kara ne kadar akıllı hayvanlar. İlk gün kapı önünde ev sahipleri ile bizi gördüler. Kapı önünde oturup sohbet ettik. Onlar da yanımızda vardı. Hayret edersin. Her gün bizimle Ilıca'ya kadar gelip döndüler. Bizi sahiplendiler. Emre ile oynaştılar.

Bir hafta kadar sonra Isparta'ya dönüş için hazırlandık. Kangal'a uğradık. Talipgil de biraz kaldık. Sohbet ettik. Asya ve Elif unutulmaz günler geçirdiklerini peşi sıra anlattılar. Hep dinledik, karşılıklı konuştuk, görüştük. Çocuklar birbirini çok sevmişler. Hep oyun oynamışlar. Asya söze bir başladı. Sanki çocukluk canlandırıyor havasında içten gelerek anlatıyor. Yakındaki traktör römorkunda çeşitli oyuncakları oraya

GÜN

taşıyarak eğlenmişler. Hareketli bir oyun esnasında 4 yaşlarında olan Yakup 5 yaşlarında olan Elif'e oyun oynamak için bebek fırlatmış o da suratına gelmiş. Elif başlamış avaz avaz bağırırmaya, “Yakup, Yakup! Biz burada misafiriz sen nasıl böyle yaparsın” diye. Hem ağlayıp hem bağırıyormuş. Diğer çocuklar bakakalmış. Büyükler teselli etmeye uğraşmış. Yakup “Al bebek senin olsun” diye uğraşıyormuş. Elif misafire çok önem verdiklerini o bir hafta içinde anlamış olacak ki nazlanması biraz sürmüştü. Bu sırada Yakup kaybolmuş. Asya, “Çocuk nerede? Bir bakın” demiş. Ne de olsa çocuk hâlini iyi bilir. Evi aramışlar. “Yakup, Yakup!” diye bağırıyorlar. Ses yok, tatlılık telaşa dönmüştü. Bu sırada Yakup'u bir odada yorganın altında bulmuşlar. Ter içinde kalmış çok bunalmış. İyi ki erken davranmışlar. Beklenmeyen bir tehlike atlattık, dediler.

İşe bak akşam Yakup elinde bir bardak sütle gelmiş.

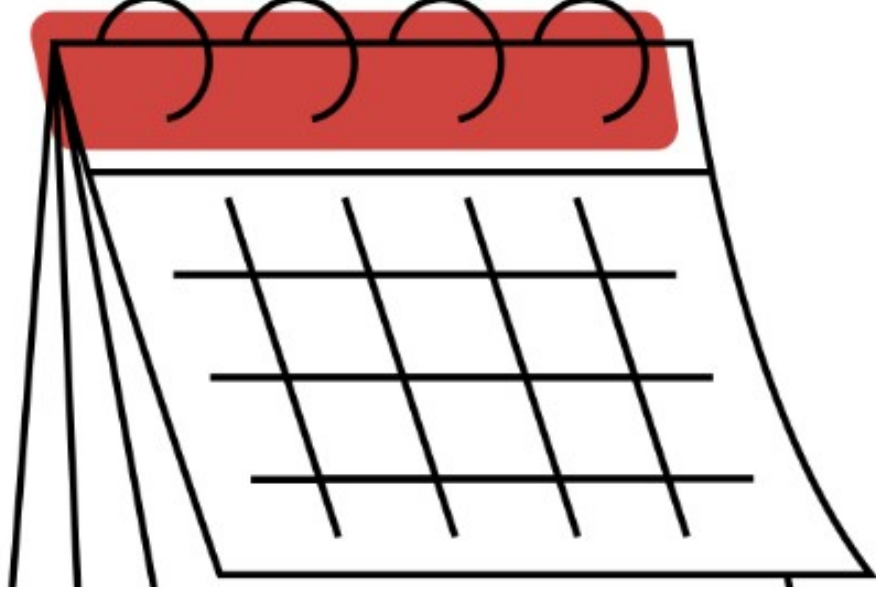
— Elif Elif akşam sütünü getirdim.

— ...

Elif sütü almış bir güzel içmiş. Yakup başında beklemiş. Bitince bardağı almış ama gitmemiş. Elif hep bakıyormuş. Nihayet Elif “Tamam barıştık” demiş de öyle gitmiş. Sabah erkenden buluşup oyuna devam etmişler. Asya'yı ağzı açık dinledik. Kangal'dan Sivas'a hareket saati yaklaştı toplandık. Bulunanlarla tek tek vedalaştık. Çocuklar vedalaştı. Sivas'a, oradan yerimize geldik. Yolculuk da çok iyi geçti. Sivas tur çalışanlarından samimi ilgi gördük. Sivas 58. O zaman benim yaşı 58. Memlekette bazı zamanlar Asya, Sivas hatıralarını bilhassa yılan ve Elif hikâyelerini hala yaşar gibi anlatır ve dinletir. Geçen gün söz akışı içerisinde oturmaya gelen bir komşuya tekrar anlattı.

14 yıl sonra bana da artık bunu da yazmak düştü.

Talip ÇEVİK

BUGÜN YENİ BİR GÜN

Bugün yeni bir gün, o hâlde yeni başlangıçlara, yeni muhabbetlere, yeni kararlara merhaba diyeceğimiz bir gün. Dün neler oldu bilmiyorum, bildiğim tek şey bugün yeni bir gün. Bir şey daha var: Yazmayı özlemişim.

Not, geri bildirim, rapor, resmî yazı yazmaktan bahsetmiyorum. Gerçekten yazmayı özlemişim. Elimde tuttuğum kalemin varlığını hissederek yazmayı, kâğıda dokunduğumda içimde uyanan heyecanı, kalemlerle kâğıdın buluştuğu anda odamı aydınlatmasını özlemişim. Her şeyi sanala taşıdığımız bu devirde varlığını hissettiğimiz gerçekleri özler olmuşuz. Hem de basit diye kenara attığımız, çoğu zaman taşımaya üşendiğimiz, Aytmatov'un ise silah misali kullanarak koca bir rejime kafa tuttuğu kalem gibi. Varlığını dokunarak hissettiğimiz şeylerin anlamı hayatımızda bambaşka oluyor. Var olduğunu bilmek güzel, oralarda bir yerlerde var, ne mutlu. Varlığına sarılmak tarif edilemez bir mutluluk, her bir hücrende varlığını yaşamak.

İnsan, madde ve ruhtan oluşan bir varlık. Hep bundandır maddeye olan düşkünlüğü ve somut olana duyduğu muhtaciyet. Mizacında var sovdalık, illaki dokunacak hayata, en çok da kendi varlığını hissetmek için.

Yaptığımız pek çok şeyin başkaları için ya da başkalarına karşı olduğunu düşünürüz. Hâlbuki her eylemimiz bizi bize anlatma derdi ile varlık gösterir. Bir öğrenci, sınıfın düzenini bozduğunda ya da öğretmenine kötü bir söz söylediğinde kendi varlığının pusunda kayboluş sinyali verir. Gizliden gizliye “N’olur beni duyun, görün. Ben varım ve fark edilmeyi bekliyorum” çılgınlığını duyurma çabasındadır. Kimisi de sadece susar, ama çatlayası bir susuş. Aynı çılgınlığın içten içe yankılanışı ve yine içe doğru haykırışı, buz gibi bir susuş. Aslında bu iki kişi de aynı şeyi söyler, diller farklı olsa da ahval birdir. Ahvalde belirir yeniden varlık mücadelesi. Bu durum neye sahip olduğumuzla ilgili değildir, varlığın görülebileceği aynadaki pusun temizlenme ihtiyacının peyda oluşundandır. Belki de en büyük acizlik ve muhtaçlık emaresidir: Bu temizlik için bana el verecek biri var mı? Bu yeni günde, hangimiz kimlerin gönül aynalarındaki pusları temizleyeceğiz bakalım?

BİR FİKİRPERVER
EKİP ÜRÜNÜDÜR

YANSIWA

Bir insanı gerçekten tanımak ne kadar sürerdi acaba? Peki ya tanımak için ne gerekliydi? Hangi soruları sormak lazımdı? İşte kafamda bu sorularla birlikte sabah saat altıda yola çıkmıştım. Bugün yapılacak bir sürü işim vardı. Daha akşam kedim için mama alacak ardından önceki iş yerimden arkadaşlarımla buluşacaktım.

Hikâyemi anlatmadan önce kendimi sizlere tanıtayım. Benim adım Zarife; İnsanların hoşuna giden sözler söyleyen, kibar ve nazik kişi demek. Nasıl biri olduğuma gelirsek... Kafası biraz karışık ama kendiyi barışık bir kız diyebiliriz. Kendimi götürebildiğim hiçbir yerde yalnız hissetmem mesela. Ben varsam arkadaşım da vardır, yapılacak şeyler de vardır, konuşulacak konular da... Anlayacağınız kendimin olduğu her yer bana Paris. :)

İnsanlarla aynı ortamdayken yüzlerine bakmadan onları dinleyemem ve aynı şekilde ben bir şey anlatırken yüzüme bakılmayınca konuyu bir türlü toparlayamam baş belası bir durum olmakla birlikte bir de üzerine son zamanlarda kendimin de yüzüne bakmadan kendimi dinleyemem gibi bir durum söz konusu oldu. Dedim, "Haydaaa! Bir bu eksikti." Sonra durdum dedim ki "Kız sen el âlemin has yüzüne hayran gibi bakıyorsun da kendinin yüzüne bakarak neden konuşmayasın? Kendine gel!" Artık kendimin de yüzüne bakmadan konuşmuyorum. İnsanın kendi yüzüne bakması, bakabilmesi kıymetli!

Adımı koyarken benden ne beklendi bilemem fakat insan zarif olacaksa önce kendine olmalı diye düşünüyorum.

Uzun zaman sonra ilk defa detaylı baktığımda yüzüme, sanki bir yabancıyla karşılaşmış gibi hissettim. Yüzümdeki kıvrımlar, gözlerimin çevresinde oluşan hayali çizgi, yanağımdaki çiller, hafif açık olan dudaklarımın arasında dışarıya çıkmak için bekleyen haylaz dilim... Peki ya saçlarım, yaşadığım o günden sonra hep kısa kestiririm saçımı. Sanki uzun bırakırsam bir şey olacak gibi hissederim. Bak yine tüylerim ürperdi. İnsanların söyledikleriyle hissettiklerim çok başka, gerçekten ne olmuştu o gün bana?

Her sabah olduğu gibi kalkıp kahvaltımı yaptım, ardından güzel bir Türk kahvesi eşliğinde cam kenarında kitap okumaya koyuldum. Bir baktım ki kitap bitmiş kahvem soğumuş ve hiç olmayacak şekilde uyuya kalmışım. Güne garip bir şekilde başlamış olmam huzursuz ve tedirgin etmişti. Aldırış etmeden hazırlanmaya başladım. Yoldayken gözlerim bir açılıp bir kapanıyor uykum gittikçe ağır basıyordu. Kendime bile yenik düştüm. Bu böyle olmayacak. Acilen toparlanmam lazım. Arabayı sağa çekip camı açtım. Dışarıdan gelen ılık havayla uyanırım diye ümit ettim ama işler öyle gitmedi. Arabadan indim bir ormanın yamacındayım. Karga sesleri eşliğinde derin nefes almaya içimdeki o ağır uykuya yenik düşmemeye çalıştım. Hava kapalı sanki birazdan bir su taneciği yanağımdan aşağıya dökülecekmiş de ardından hiç durmayacak bir yağmur başlayacakmış gibiydi. Ben orada öylece dururken yanımdan arabalar geçiyor telaşla işine, okuluna gidiyordu herkes. Evet hayat devam ediyordu. Ben etrafa bakmaya devam ederken tahmin ettiğim gibi bir yağmur damlası başıma düştü ve ardından bir tane daha. Uykumun açıldığını biraz daha iyi hissettiğimi fark ettim. Tam arabaya binecekken ormanın içinden gelen bir sesle irkildim. Henüz sesin nereden geldiğini anlamaya çalışırken aynı sesi bir daha duydum iyice korkmaya başlamıştım, gelip geçen arabaların da devamı gelmiyordu artık. Biraz durdum olduğum yerde, sesin bir daha gelmesini bekledim, ne sesi olduğunu anlayabilmek için ama ses kesilmişti. Orada öylece ne kadar bekledim, bilmiyorum...

Ben beklerken yağmurun şiddeti iyice artmıştı, sırlıklam olmuşum. Arabaya doğru yöneldim o sırada aynı sesi yeniden duydum hızlıca ormana doğru bakındım bu sefer sesle birlikte ormanda bir hareketlilik de vardı. Ne yapacağımı bilemedim ormana bakmaya mı gitmeliydim yoksa arabaya mı? Daha mantıklı bir karar vermek ve daha fazla ıslanmamak için arabaya gitmeye karar verdim. Camı hafiften açmışım sesi duyabilmek için gözüm de hareketliliğin olduğu yerdeydi ama ormanda hiçbir değişiklik yoktu. Düşünmeye başladım, ne yapmam gerekiyordu?

Ani bir kararla kontağı çevirdim, tam gaz pedala basacağım, bir fısıltı kulağımda "Sahi, gidebilecek misin buradan, evinden..." Öylece kalakaldım. Bir an dikiz aynasında kendimle göz göze geldim. O an "Tabi gideceğim!" dedim ve gaz pedalının sonuna kadar bastım. Araba hiç hareket etmiyordu; telaşla kontağı defalarca çevirdim ama nafiye, artık istesem de gidemiyordum... Hoş içimden de gitmek gelmiyordu, ah şu merak duygusu...

Yavaşça arabadan indim adım adım ormanın içine doğru yürümeye başladım. İlerlerken bir anda ağaçtan düşen kozalakla irkildim, derin bir nefes aldım kozalağı cebime koydum ve yürümeye devam ettim. Biraz sonra bir fısıltı daha "Beni duyuyor musun?" Bacaklarımda derman kalmadığını hissediyordum sanki

tüm vücudumu saran bir sarmaşık vardı ve ilerlemekte güçlük çekiyordum. Tüm cesaretimi topladım ve "Seni duyuyorum. Kimsin sen?" dedim. Ben benim. Beni duyabildiğine göre kendine hoşgeldin, dedi ses. Heyecan ve korkudan kalbim sanki yerinden çıkacak gibi atıyordu. Hâlâ gidebilirdim, koşarak uzaklaşabilirdim buradan ama şimdi gidersem bu büyü bozulacak ve sanki içimde bir boşluk kalacak gibi hissettim, sonunda ne olursa olsun kalacaktım; "Ne demek kendine hoşgeldin? Sen nasıl ben olabilirsin? Sen bensen ben kimim?" kafamdaki anlamlı anlamsız tüm soruları peşi peşine sorup içimdeki karmaşadan bir an evvel kurtulmak istiyordum. Ses sustu. Cevap vermemesi beni öylesine korkuttu ki panikle "Hey orada mısın? Cevap ver!" dedim. Kalbim şimdi sanki ağzımda atıyordu, biraz derin nefes versem sanki çıkıp gidecek bedenimden "Eğer hazırsan kendini tanıma yolculuğuna çıkıyoruz seninle. İnsan birini tanımak istiyorsa önce kendini tanımalı. Kendini tanımayanın her zaman bir gözü kördür!"

Karşımda bir bilge mi vardı yoksa bir deli mi? Bu mümkün olabilir miydi? Şuan yaşadıklarımın gerçek olması imkânsızdı. Ah şu kalbim böyle atmaya belki daha konsantre olacağım. Ben bunları düşünürken "Hazırsan başlıyoruz," dedi ses. Neyle karşılaşacağım hakkında hiçbir fikrim yoktu ve gerçekten korkmaya başlamışım. Etrafıma bakındım, sağıma, soluma, yukarı her yere baktım ama yanlızdım. Benden başka kimse yoktu bu ormanda. Geri geri adım atarken birine çarptım. Korkuyla derin nefes alarak başımı yavaşça çevirirken o birkaç saniyelik zaman sanki birkaç

saat gibi geçmişti. Çok şükür ki çarptığım şey bir insan değilmiş, ağaca çarpmışım. Ama bir şey dikkatimi çekti. Yanlış görmediysem eğer orada bir şey vardı. Evet, evet ağacın gövdesinde bir şeyler yazıyor.

Elimle yavaşça biraz temizledim. Evet, kesinlikle bir yazı vardı ancak bu yazı... Bu Türkçe değildi. Yazıyı kısık sesle heceleyerek okumaya çalıştım, sanırım şöyle yazıyordu; "Te-met Nosce." Bu çok tuhaf, "Sanırım dejavu oluyorum" dedim kendi kendime. Bu yazıyı daha önce bir yerde gördüğüme o kadar emindim ki. Hatırlamak için tekrar heceleyerek okudum, T e m e t N o s c e...

Tam da o an o ses yine konuştu; "Kendini bil!" Ama ben kendimi biliyordum. Değil mi? Başım zonklamaya başladı. Gözümün önünden belli belirsiz anılar geçiyor, kulaklarım içten gelen bir çınlamayla çatlıyor gibiydi. 3 yıl önceki o kazayı düşündüm. Dizlerimin bağı çözüldü. Diz kapaklarımın üzerine çöküp ıslak toprağın soğukluğunu ellerimde ve sonra da dudaklarımda hissettim. Karanlık ve sisli bir baygınlığa dalmadan önce gördüğüm son şey ağaçtaki yazının yanına konan simsiyah bir güvercindi.

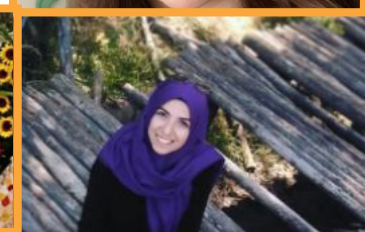
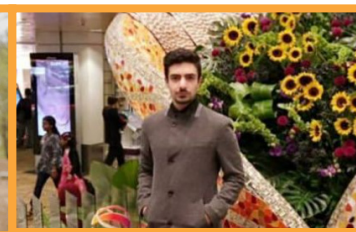
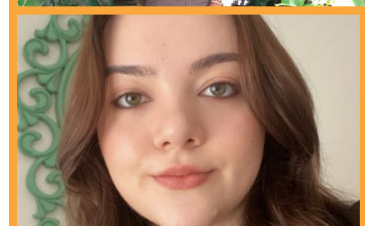
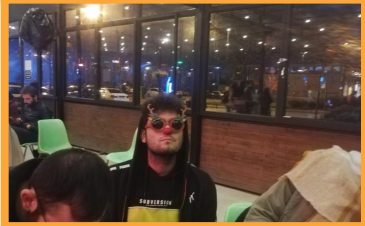
Ne kadar baygın kaldım bilinmez birden irkilerek kendime geldim. Gözüm siyah güvercini aradı ama bulamadı, etrafta da bir gariplik vardı, yağın yağmurdan eser yok, hatta her şey kuruydu. Bu kadar uzun süre baygın kalmış olamazdım, etrafa durumun şaşkınlığıyla bakarken kolumda bir bileklik olduğunu farkettim, bilekliğin üstünde ağaçtaki tabir yazıyordu, karşılaştırmak için ağaca baktım ama ağaçtaki yazıyı bulamadım. Durumun kafa karışıklığıyla bağırđım "Heeeyy hala burda mısın? Yeter artık göster ne göstereceksen!" Sessizlik bozulmadı, anlık sinirlenip arabaya dönmeye karar verdim ama o an ileride yansıyan bir ışık gördüm, bir şeyler bulma umudu ile oraya doğru yöneldim.

İşğa yürüdüğümü sandıkça ne yaklaşıyordum ne de uzaklaşıyordum. Ama merak duygum bana sürekli adım attırıyordu. Koştum, koştum, yoruldu, yürüdüm ama yok olmuyordu ışık orada, ama ben ilerleyemiyordum. Sabrım yorulan bedenime yenik düştü ve; "YETERRR" diye haykırdım. Bu haykırıyla koca bir yankı buldu etraf. Ve o an ışık kayboldu. Siyah güvercin uçuşmaya başladı. Bir de yerde bir ayna ve not vardı. Notta; "Kendini tanıma yolculuğunda acılarının farkındalık gölgesiyle yürü" diyordu. Sen acı nedir biliyor musun? Hey! En sevdiğin insanı, sana ışıl ışıl bakan, hikâyeler anlatan, sevgiyle saran birini kaybetmek nedir biliyor musun? Bilemezsin, deyip kaçmaya başladığım sırada durdum, elimdeki bilekliğe bakarken yerdeki aynayı farkettim ve aynada gördüğüm manzara karşısında tebessüm ettim... Annem saçlarımı örüyor ve en sevdiğim oyunu oynuyoruz; HAD Oyunu.

Had oyunu ne miydi? Hissetmek, Anlamak ve Dinlemek kelimelerinin baş harflerinden oluşan bir oyun yani haddini bilmek, kendini bilmenin şifresiydi! Neyse etraftaki her şeyi seslendiriyorduk, bazen de seslere kulak veriyorduk; anlamaya ne hissettiklerini tahmin etmeye çalışıyorduk annemle. En son annem o gün bana; "Kendini seslendir" demişti. Elimi alıp o sıcacık eliyle, koydu yüreğime ve "Kendini seslendirirken yüreğinin sesi yanı başında olsun" dedi.

Aynada o sahneyi izlerken birden gözlerim kamaştı. Kaybolan ışık yeniden belirdi. Evet o ışık annemin elinin sıcaklığını bıraktığı yerde, en yakınımda, yanı başımdaki kendimdi...

Fikirperver Ekip Yazısı
(Sevgiyle yazılmıştır)

SİZDEN GELEN

Murat YAVUZYILMAZ

FOTOĞRAFLAR

Büşra AYRANCIOĞLU

Şahsen ben insanları yargılamak yerine, onları anlamaya çalışmaktan zevk alıyorum.

Stefan Zweig

Güvenli sularda fazla yüzdüm. Şimdi boğulma vakti.

Sylvia Plath

“Her şeyden hoşlanman gerekmez.
Yalnızca anlamalısın.”

Ernest Hemingway

Neşeli manzaraların altında hüznün yattığı görülür.

Nikolay Gogol

Kasım 2017' de üniversite öğrencileri tarafından başlatılan köy okullarına kütüphane kurma projesi bugün itibariyle **28 okula ulaşmıştır**. İncelemek için sosyal medya hesaplarını ziyaret edebilirsiniz.

Gidilen okul sayısı: 28
Götürülen kitap sayısı: 10175
Toplanan kitap sayısı: 12117

 Geleceğimiz Kitapta

 @geleceğimizkitapta